

به نام خدا

طراحی آموزشی استاد مربوطه : دکتر شهرام عروف زاد

جلسه ۱

عنوان درس :

۱- طراحی و تولید واحد یادگیری تربیت بدنی

۲- برنامه ریزی و روش های مکمل درس تربیت بدنی (فوق برنامه) واحد عملی - نظری

توانایی های عمومی دانش آموختگان این دوره :

- بهره گیری از یافته های علوم تربیتی و تربیت بدنی به منظور برنامه ریزی موقعیت های واقعی آموزشی
- تحلیل وضعیت های مربوط به مسائل آموزشی در حوزه تربیت بدنی
- توانایی تحقیق و به کار گیری یافته های این درس در فرایندهای آموزشی، تدریس و یادگیری
- کاربرد طراحی آموزشی در فرایندهای آموزشی (از دبستان تا دانشگاه) و در سایر ابعاد زندگی

توانایی های تخصصی :

- تحلیل وضعیت های مربوط به مسائل مرتبط با آموزش و یادگیری درس تربیت بدنی
- طراحی جلسات درس و ارائه طرح درس و نقد و بررسی واحد های یادگیری تربیت بدنی
- انجام پژوهش در زمینه طراحی آموزشی واحدهای یادگیری در تربیت بدنی
- تحلیل شرایط یادگیری در موقعیت های آموزشی و کلاس درس
- تحلیل شرایط آموزشی و کاربرد طراحی آموزشی در فرایندهای اجرایی درس تربیت بدنی
- کمک به فرایندهای یادگیری درس تربیت بدنی دانش آموزان
- مدیریت بهینه کلاس درس و فعالیت های فوق برنامه و مکمل
- ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در خصوص مباحث طراحی آموزشی در تربیت بدنی

جلسه ۲

طراحی و تولید واحد یادگیری دبیری تربیت بدنی

معرفی درس و منطق آن :

- معلمان باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظام مندی را طراحی کنند.
- توجه به علایق دانش آموزان و روش های یادگیری
- توجه به تاثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری (شهری، روستایی، قومی، فرهنگی و...)
- تضمین موفقیت یادگیرندگان

- شناخت طراحی آموزشی به عنوان یک رویکرد سیستمی
- خلق موقعیت های یادگیری در درس تربیت بدنی
- تجربه فرایند طراحی آموزشی در موقعیت های واقعی یادگیری
- تحلیل برنامه درسی و استاندارد های محتوی در یک حوزه یادگیری تربیت بدنی
- تدوین ، اجرا و بازنگری روند طراحی آموزشی در حوزه تربیت بدنی بر اساس نتایج ارزیابی

کلیات طراحی واحد یادگیری :

- رویکرد برنامه درسی و ارتباط آن با ساختار واحد یادگیری
- ارتباط واحدهای یادگیری در ساختار موضوع یک درس
- ارتباط ساختار ، مدل و عناصر واحد یادگیری
- منطق واحد یادگیری (چرایی؟)
- اهداف/پیامدهای یادگیری (چیستی؟)
- فرصت های یادگیری (چگونگی؟)
- وسعت و توالی واحد یادگیری

جلسه ۳

فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

تکلیف یادگیری: دانشجو باید چند نمونه از واحد یادگیری را از منظر منطق واحد یادگیری و ارتباط اجزای آن با یکدیگر، با توجه به منطق آن بررسی و تحلیل کند و نقش آن را در هماهنگی عناصر واحد یادگیری گزارش کند.

مهارت دریافت ساعد در والیبال، پرتاب شوت جفت در بسکتبال، کنترل توپ با ران در بازی فوتبال

تکلیف عملکردی: دانشجو باید برای واحد یادگیری در درس تربیت بدنی، متن منطق آن را با توجه به چیستی، چرایی و چگونگی تدوین کند.

تعریف نظام های آموزشی: نظام یا سیستم را واحدی هدف دار تعریف کرده اند که برای حصول به هدف یا هدف های مورد نظر اعمالی را به صورت هماهنگ انجام دهد.

انواع نظام ها: نظام کلاس، نظام مدرسه، نظام آموزشی منطقه، نظام آموزشی استان، نظام آموزشی کشور، نظام اجتماعی

نظام کلاس: در نظام کلاس معلم و دانش آموز موثرند (یاد دهنده، یادگیرنده). براساس یک اصول کنار هم هستند. سایر نظام ها در خدمت نظام کلاس هستند و قرار است دانش آموز ما چیزی را یاد بگیرد که نظام های دیگر برایش تعریف و هزینه می کنند. معلم و دانش آموز تحت کنترل نظام بزرگتری به نام نظام مدرسه هستند.

نظام مدرسه: مجموعه ای از عوامل آموزشی (مدیر، معاون، مشاور، مسئول آزمایشگاه) نقش کنترلی بر روی ما دارند.

اداره آموزشی منطقه هم مدرسه را کنترل و مدیریت می کنند و برای اینکه بهتر ساماندهی کنیم تقسیم بندی میکنیم و همه این ها هم زیرساختار اداره کلی هستند که اداره کل آن ها را برنامه ریزی میکند و خود این واحد کل یا سازمان اداره کل زیر نظر مجموعه فعالیت هایی است که وزارت آموزش و پرورش به عنوان نظام اجتماعی کشوری آن را برنامه ریزی میکند.

مخاطب ها در کلاس درس: معلم و دانش آموز

مدرسه: مدیر و کارکنان

در نظام آموزشی منطقه: رییس اداره

در نظام آموزشی استان: مدیر کل

در نظام آموزشی کشور: حوزه وزارتی با مدیریت وزیر

در نظام اجتماعی: تمام شهروندان نقش دارند.

ما نیاز داریم که نظام های آموزشی را بشناسیم و متناسب با سلسله مراتب و فهم صحیح از جایگاهشون بتوانیم واحد های یادگیری را طراحی کنیم و یک طراح آموزشی باشیم.

جلسه ۴

ضرورت تعلیم و تربیت

- تعلیم و تربیت شرط اساسی انسان بودن است.
- همه حق تعلیم و تربیت دارند.
- تربیت باید به توسعه شخصیت انسان و تقویت احترام به حقوق و آزادی های بشر منجر می شود.
- والدین در انتخاب نوع تعلیم و تربیت فرزندان تقدم دارند.
- انسان موجودی اجتماعی است. (بحث اجتماعی بودن و ضرورت ارتباطات در جامعه انسانی ما را به این سمت و سو می برد که حداقل ها را در جامعه بدوینیم؛ برای همین در جامعه یک حداقلی از لحاظ سواد عمومی تعریف می کنیم. بنابراین براساس قوانین کشوری هر فرد نیاز دارد یک بیس حداقلی برای آموختن یک سری موضوعات بلد باشد تا بتواند به عنوان یک شهروند خوب در جامعه زندگی کند. درحقیقت لازمه زندگی اجتماعی ما آموختن، آموزش دیدن و آموزش دادن می باشد.)
- ضرورت توسعه سازگاری بشر از طریق جریان تعلیم تربیت. (فاکتور مهم تعلیم و تربیت توسعه می باشد؛ توسعه در ابعاد مختلف. توسعه از لحاظ کمی و کیفی مطرح می شود.)
- فرهنگ و تمدن انسان ها محصول تعلیم و تربیت است.
- تعلیم و تربیت موجب رشد بشر در حوزه های مختلف فرهنگی، اجتماعی، صنعتی و اقتصادی شده است.
- خلافت الهی آدم از طریق تعلیم و تربیت او محقق می شود.

والدین: منابع اطلاعاتی ما می تواند والدین، خود دانش آموز، معلم، همکاران، گروه دوستان باشد. علاوه بر این کسانی که نقش مسئول دارند و مسئولیت های اجتماعی ایفا می کنند ساختار دولت و حکومت را تعریف میکنند همه این ها در اینکه ما چه محتوایی را می خواهیم آموزش دهیم به نوعی نقش دارند. نقش والدین در این میان پررنگتر است.

جلسه ۵

بحث برنامه ریزی

برنامه ریزی چیست؟ برنامه ریزی یعنی پیش بینی تمهیدات لازم برای اینکه یک کاری در یک زمان معین توسط شخص معین انجام شود. مثلا آموزش پاس بغل پا در یک جلسه نمونه برنامه ریزی در تعلیم و تربیت می باشد.

چرا برنامه ریزی؟ ما نیازمند این هستیم که از منابع خود به بهترین نحو ممکن استفاده کنیم. بنابراین برنامه ریزی به ما کمک خواهد کرد که منابع هدر نرود. (میتواند زمان و... باشد.) و قرار است ما به هدف برسیم. قرار است ما هدف را مشخص کنیم و برای رسیدن به هدف برنامه ریزی کنیم.)

ابعاد برنامه ریزی؟ ۴ بعد دارد

بعد زمان - بعد مکان - بعد سطح - بعد قلمرو

موقعی که برنامه را در سطح مدرسه طراحی می کنیم مثلا المپیاد در حد مدرسه با المپیاد در سطح کشوری بسیار فرق دارد. المپیاد مدرسه با المپیاد جهانی هم فرق دارد.

بعد زمان - بعد زمان را چگونه میتوانیم متصور شویم. برنامه ریزی می تواند کوتاه مدت - میان مدت - بلند مدت باشد. وقتی صحبت از راهبرد شود یعنی برنامه بلندمدت.

بعد مکان - بعد مکان یعنی داریم برای کجا برنامه را مطرح میکنیم. گاهی در سطح شهر - گاهی در سطح کشور و گاهی فراتر از کشور.

بعد قلمرو - در بعضی کشورها ایالتی شیوه های آموزشی مطرح می شود. وقتی برنامه قلمرو دارد یعنی این برنامه خاص ایران یا کشور خاص است.

بعد استمرار در برنامه ریزی - گاهی برای کاری برنامه ریزی میکنیم که یکبار اتفاق می افتد و تمام می شود. گاهی اوقات دوره ها تکرار می شود. برنامه هایی که تکرار می شوند را استمرار پذیر می گوئیم. (مثلا برنامه ریزی واحد تربیت بدنی پایه ششم). برنامه هایی که تکرار نمی شوند عدم استمرار دارند. (مثلا ما فقط یکبار میزبان بازی های آسیایی بوده ایم و یکبار این موضوع را برنامه ریزی کرده ایم).

برنامه ریزی تعلیم و تربیت

- ماهیت تعلیم و تربیت امری حیاتی است.

- فرایندی انسانی است.
 - مبنای عمل است
 - پیچیده محور است.
 - مبنای همه فعالیت های کشور و از خرده نظام های کشوری است.
- براین اساس نیازمند برنامه ریزی می باشد.

جلسه ۶

انواع برنامه ریزی در تعلیم تربیت

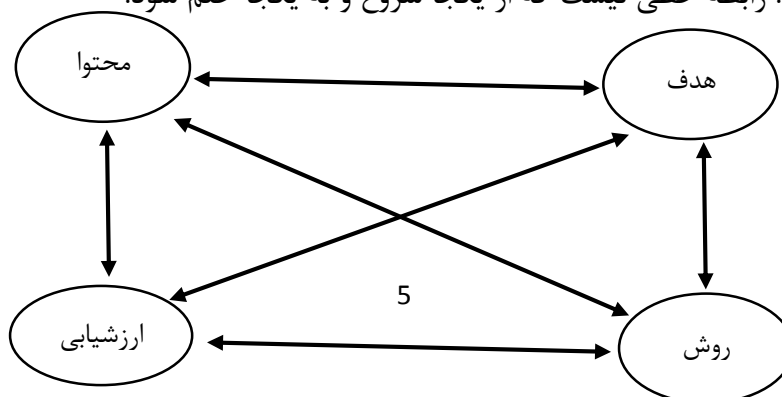
- گاهی ما میخواهیم در سطح خرد طراحی کنیم. مثل وقتی که اهداف کاملا مشخص و قابل اندازه گیری و ارزشیابی است. مثل وقتی که طرح درسی را آماده میکنیم.
- گاهی اوقات ما به عنوان معلم طراحی آموزشی معلم را داریم. به منظور اینکه کلاس را بهتر مدیریت کنیم.
- گاهی اوقات در سطح وسیع تری سازمان ها برای تربیت کارکنان اقدام میکنند. مثل برنامه ریزی نیروی انسانی.
- برنامه ریزی آموزشی در برگیرنده همه ابعاد و ارکان آموزش و پرورش است. کاری سخت و پیچیده که نیازمند تخصص است.
- برنامه ریزی درسی

مفهوم برنامه ریزی درسی چیست؟ فرایندی که به برنامه درسی می انجامد. به عبارت دیگر مجموعه اقداماتی که اتخاذ میکنیم که از نیازسنجی شروع میشود و با ارزشیابی به نقطه نسبی اطمینان بخش میرسد برنامه درسی می نامند.

عناصر برنامه درسی (اجزای تشکیل دهنده برنامه درسی)

- هدف: اهداف نتایج مورد انتظار ما هستند.
- محتوا: چه چیزی باید انجام بدیم تا به هدف برسیم.
- روش: چگونه کارها را انجام بدیم تا به هدف برسیم.
- ارزشیابی

در بحث عناصر برنامه درسی میتوان بین اجزا روابط متقابلی را مشاهده کرد. بین تمام اجزا باهم رابطه متقابل و دوطرفه ای وجود دارد. رابطه خطی نیست که از یکجا شروع و به یکجا ختم شود.

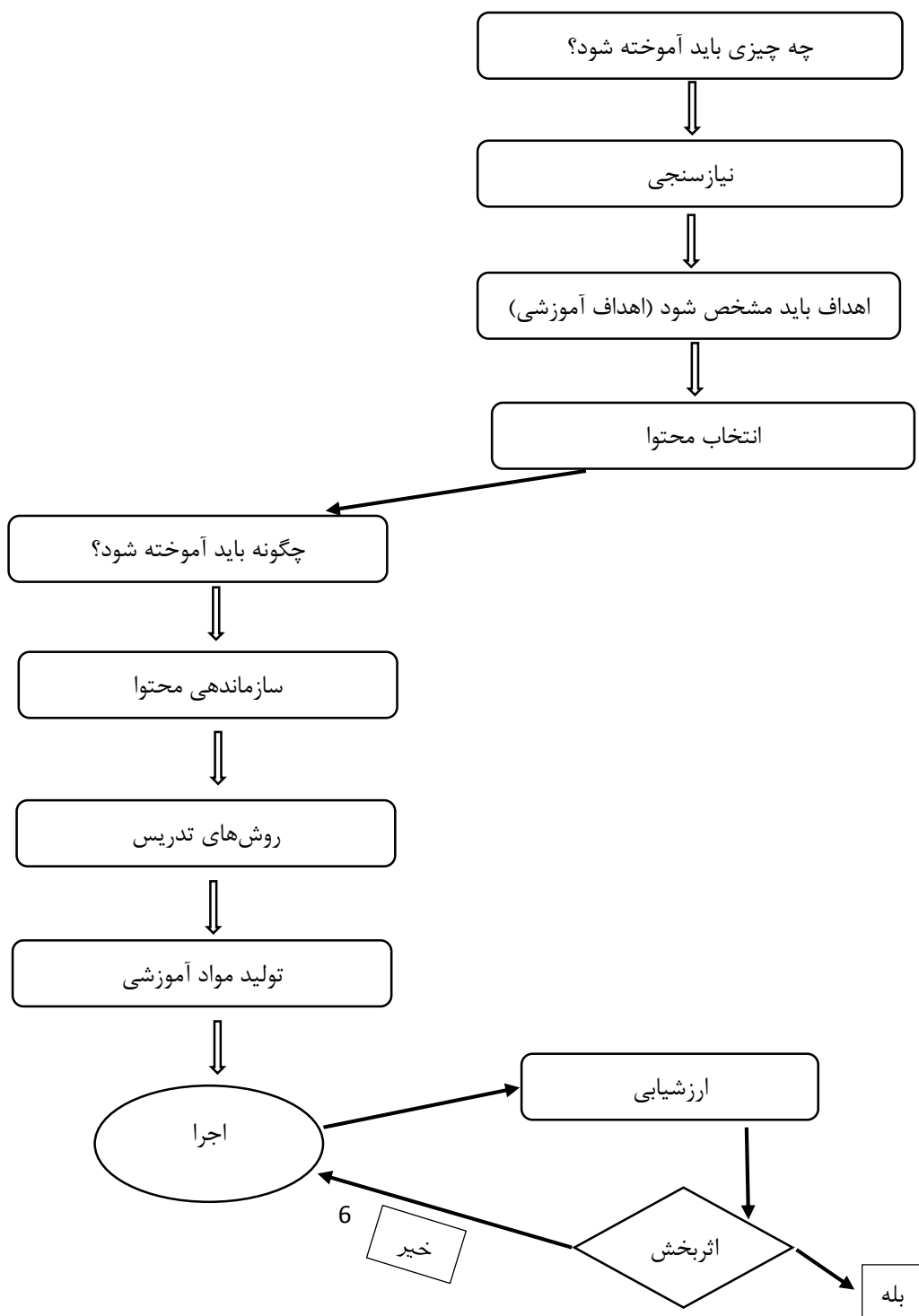

ویژگی های برنامه درسی

- ماهیت علمی و عملی دارد.
- فرایند است.
- کار جمعی است.
- تداوم دارد.
- پژوهش محور است و به دوره تحصیلی و ماده درسی بستگی دارد.

نمودار مراحل برنامه ریزی درسی: چه چیزی باید آموخته شود؟ به دانش آموزان اول ابتدایی چه چیزی را

باید آموزش دهیم به دانش آموزان چهارم چه چیز؟

نیازسنجی. آیا آنچه که قرار است آموزش داده شود نیاز هست؟ برای اینکه مشخص کنیم چه چیز آموزش داده شود باید اهداف مشخص باشد و باساز آن محتوا را انتخاب کنیم و وقتی محتوا مشخص شد باید از خود پرسیم چگونه آموزش بدیم. این ما هستیم که محتوای آموزشی را باید با استفاده از ابزارهای آموزشی و روش های تدریس سازماندهی کنیم. وقتی این ها را در نظر گرفتیم وارد بحث اجرا میشویم. وقتی برنامه به مرحله اجرا رسید باید ارزشیابی شود. در ارزشیابی از خود می پرسیم بینیم آیا برنامه اثربخشی داشته یا نه. اگر اثربخشی مناسب بود کار خود را ادامه می دهیم ولی اگر اثربخشی مناسب نبود باید برگردیم مراحل قبلی را دوباره بررسی کنیم شاید نیاز به بازنگری بود.

جلسه ۷

طراحی (Design)

به معنای ابداع کردن ، اندیشیدن ، تنظیم نظریه ای ذهنی ، ترسیم ، ساختن و آماده کردن پیش نویس برنامه و تهیه برنامه ای صحیح برای آنچه از پیش تعیین ، آمده است .

طراحی آموزشی (Instructional design)

طراحی آموزشی تجویز یا پیش بینی روش های مطلوب آموزشی برای نیل به تغییرات مورد نظر در دانش ها ، مهارت ها و عواطف فراگیران است . (دیناروند ۱۳۹۰)
واژه طراحی آموزشی به فرایند نظام مند و موثر انتقال اصول یادگیری و آموزشی در قالب طرح ها برای فعالیتها، محتوا، منابع اطلاعاتی و ارزشیابی اطلاق می شود.

مقایسه طراح آموزشی با یک مهندس

- برنامه ریزی بر اساس اصول و تجارب موفق قبلی.
- به فکر ارائه راه حل هستند.
- ارائه راه حل های کاربردی و جالب توجه دارند.
- ارائه نقشه هایی برای رسیدن به راه حل ها
- از طریق فرایندهای نظام مند به راه حل هایی دست می یابند.
- و الزاما ممکن است هر دو به اهداف خود دست نیابند.

جلسه ۸

نظریه طراحی آموزشی:

نظریه طراحی آموزشی تلاشی به منظور طراحی رویدادها ، فرایندها و پیامد های یادگیری است (گانیه و دیک ۱۹۸۳)

سطوح طراحی آموزشی

- برای ارائه یک راه حل آموزشی تا چه حد باید وارد جزئیات شد ؟
- تعیین هدف های آموزشی
- تهیه برنامه درسی
- تهیه طرح های درسی تفضیلی برای هر درس
- آماده کردن مواد آموزشی مخصوص با استفاده از انواع رسانه ها
- نگاه ما در مورد طراحی آموزشی می تواند از نگاه خرد (برنامه ریزی واحد یادگیری برای یک ساعت) تا کلان (متخصصان برنامه ریز در سطح وزارت) باشد.

تعریف راگان و اسمیت (۱۹۹۳) از طراحی آموزشی :

- به عنوان یک فرایند ، فرایند نظام مند توسعه نظام آموزشی
- به عنوان یک دیسیپلین
- به عنوان یک علم
- به عنوان یک واقعیت
- توسعه ی آموزشی فرایند به کارگیری برنامه های طراحی شده.
- جزئی از فرایندهای تشکیل دهنده تکنولوژی آموزشی

جلسه ۹

مزایای طراحی آموزشی

- مدیریت زمان
- مدیریت هزینه
- ایجاد رقابت سازمانی
- ایجاد یادگیری اثربخش
- ارزشیابی آموزشی معتبر
- ایجاد انگیزه در فرایند آموزش

موقعیت های طراحی در کلاس درس تربیت بدنی

- شیوه حضور و غیاب دانش آموزان (از قبل روی زمین طراحی کردید و هر فرد سر جای خود می نشیند، از روی لیست حضور غیاب می کنید یا مبصر کلاس انجام می دهد)
- شیوه ی استقرار دانش آموزان در زمین ورزش (خطی، دو ردیف، ستونی و ...)
- تهیه وسایل ورزشی مورد نیاز

- طراحی برنامه تمرینی و آموزش مهارت ها (بر اساس باز، بسته، مجرد و پیوسته... بودن مهارت فرق دارد).

جلسه ۱۰

مثال:

- تامل در خصوص فرایند تدریس و بازنگری در فرایندهای آموزشی (مثلا در آزمون پایان ترم دانش آموزان با هنجارها و نورم ها فاصله زیادی دارند در این لحظه باید به فکر اصلاح روش آموزش در آینده باشیم)
- تحلیل و تقسیم وظایف یادگیری در اجرا و پیش نیازها در روند آموزش (مثلا کلاس شنا به مرحله مقدماتی و پیشرفته تقسیم می شود یا شنای پروانه بعد از شنای کرال و قورباغه آموزش داده می شود پس باید به سطوح آموزش و ترتیب آن توجه کرد).
- ارزشیابی کتاب های تربیت بدنی جدید چاپ شده توسط انتشارات دانشگاه (از تکنیک های طراحی آموزشی به این منظور استفاده می کند تا موثرتر واقع شود).

پیشرفت های اولیه در طراحی آموزشی

- جنگ جهانی دوم (چون خیلی از منابع از دست رفت پس به فکر برنامه و طرح افتادند).
- نهضت آموزش برنامه ای (توسط اسکینر ارائه شد ، اسکینر معتقد بود که مراحل یادگیری را می توان به واحد های کوچکتری تقسیم کرد تا دانش آموزان بازخورد بگیرند و هر فرد با سرعت خود رشد پیدا کند.)
- نهضت آزمون های ملاک مدار (سنجش تمایل افراد که چگونه رفتار خاصی را انجام می دهند و ما چگونه آنها را ارزیابی کنیم)
- تحقیقات رابرت گانیه : حیطه های یادگیری ، رویدادهای آموزشی و تحلیل سلسله مراتبی (گانیه پیامد ها را به اطلاعات زبانی تقسیم بندی کرد ، مهارت های شناختی را به عنوان پیامد یادگیری در نظر گرفت)
- پرتاب سفینه اسپانیک sputnik و آغاز غیرمستقیم ارزشیابی تکوینی (باعث آغاز رقابت بین روسیه و آمریکا شد)
- آغاز علاقه به رویکرد سیستمی
- سال ۱۹۸۰ و رشد جمعیت و تعیین جهت
- تغییر در شیوه ها و دیدگاه ها

جلسه ۱۱:

در ادامه تاریخچه طراحی آموزشی از سال ۱۹۹۰ به بعد طراحی آموزشی با یک شتاب رشدی فزاینده در حوزه تکنولوژی و فناوری اطلاعات و بهره‌برداری‌های مفید و موثر از اینترنت و شبکه‌های اینترنتی به پیش می‌رود.

برای اینکه بتوانیم اصول طراحی آموزشی را براساس نوع نگاه امروز به بحث طراحی آموزشی آموزشی داشته باشیم؛ اولین نگاه‌ها، نگاه‌های رفتاری بود و بعد از آن حوزه شناخت‌گرایی.

طراحی آموزشی با رویکرد سازنده‌گرایی:

این رویکرد رویکردی غالب است.

- گرایش طراحان و متخصصان آموزشی به رویکرد ساختن‌گرایی در دهه ۱۹۹۰
- طراحی آموزشی در این رویکرد مسئول ایجاد محیطی برای بروز یادگیری فعال و خلق دانش توسط یادگیرنده است. (سازنده‌گراها برای ایجاد یک یادگیری فعال و محیطی که دانش در آن خلق شود و طراح آموزشی خود را در این مسیر مسئول بداند، نگاه‌ها به این سمت معطوف شد که بتوانیم یک رویکرد یا فضا را به سمتی ببریم که بچه‌ها بتوانند فعال‌تر یاد بگیرند و خود یاددهنده نیز در این زمینه نقش فعالی ایفا کند.)
- تاکید بر حل مسائل پیچیده و واقعی (طبقه‌بندی مهارت‌ها) (به هنگام طبقه‌بندی مهارت‌ها باید یاد دهیم که مهارت ساده در برابر مهارت سخت یا پیچیده یعنی چه؟ باید کاری کنیم که بچه‌ها بتوانند مسائل سخت را حل کنند و آموزش ببینند و بتوانند کارهای خاص انجام دهند مثل پشتک زدن که همه نمی‌توانند این کار را انجام دهند. درحقیقت باید فضایی ایجاد کنیم که بچه‌ها کارهای مبتنی بر زیباشناختی در حوزه تربیت بدنی انجام دهند.)
- همکاری یادگیرندگان با یکدیگر برای حل مسائل (باید زمینه تعامل و همکاری و مشارکت را فراهم کنیم؛ یادگیری مشارکتی یکی از بحث‌های خوب در تربیت بدنی است. وقتی بچه‌ها حس با هم بودن و هدف مشترک را تجربه می‌کنند و از یکدیگر یاد می‌گیرند یعنی داریم به سمت رویکرد سازنده‌گرایی حرکت می‌کنیم.)
- بررسی مسائل از چشم‌اندازهای گوناگون (باید موضوعات درسی را از زوایای مختلف ببینیم.)
- مسئولیت‌پذیری یادگیرندگان در قبال یادگیری فراگیران (به بچه‌ها آموزش می‌دهیم که علاوه بر مشارکتشان باید پاسخگوی رفتارهایشان باشند.)
- آگاهی از نقش فراگیر در فرآیند ساخت دانش (به این ترتیب خود فراگیران در تولید و ساخت دانش نقش پیدا می‌کنند.)

ویژگی‌های یادگیرنده در دیدگاه ساخت‌گرایی:

فعال، خودتنظیم (خودکنترل)، هدف‌مدار و سازنده‌ی دانش از طریق کاوش و اکتشاف: (باید بچه‌ها را این‌گونه بار بیاوریم.)

اصول طراحی آموزشی مبتنی بر نظریه ساختن‌گرایی:

- محیط‌هایی را همچون محیط واقعی فراهم کنید و محتوای آموزشی را به گونه‌ای در آن‌ها به کار ببرید که یادگیری در آن صورت گیرد.

- برای حل مسائل دنیای واقعی بر رویکردهای واقع‌گرایانه متمرکز شوید. (میخواهیم که ورزشکار تربیت کنیم.)
- (علت آموزش دادن و انتقال دانش سازمان یافته به بچه‌ها این است که یاد بگیرند تا در محیط واقعی اجرا کنند. مثل یادگیری پاس بغل پا، انواع دربی‌لینگ و هد زدن و ... در فوتبال که باید در موقعیت واقعی نیز اتفاق افتد.)
- معلم باید راهنما و تحلیل‌گر راهبردهای به کار گرفته شده در حل مسائل باشد. (دانش‌آموزان قرار است از مسیرهای مختلف به پاسخ‌های مورد انتظار ما برسند. هر چه زایش فکری داشته باشیم بارزتر است و معلم در این راه تسهیل‌کننده است و لقمه جویده شده نباید به دانش‌آموزان بدهد و خودشان باید زحمت بکشند و درد ناشی از زایش فکری را درک کنند؛ در این حالت ماندگار می‌شود و این حس را فهمیده و درک کرده‌اند.)
- بر همبستگی مفاهیم تاکید شده، زمینه طرح دیدگاه‌های متفاوت را در محتوا فراهم کنید. (معلم باید بین مفاهیمی که ارائه می‌شود یک همبستگی ایجاد کند مثل تدوین پاراگراف‌های یک متن که با هم ارتباط موضوعی دارند.)

جلسه ۱۲

ما برای رسیدن به اهداف، برنامه‌ریزی می‌کنیم.

- اهداف کلی و عینی آموزش باید قابل اجرا باشد و هیچ‌گاه نباید آن‌ها را بر دانش‌آموزان تحمیل کنید.
- ارزشیابی را به عنوان یک ابزار خودتحلیلی به کار گیرید. (هم برنامه خود معلم تحلیل می‌شود و هم زمینه‌ای ایجاد می‌شود که دانش‌آموز می‌تواند خودش در یک فضای ساختن، ساخته می‌شود.)
- محیط و تجهیزاتی را آماده کنید که به دانش‌آموزان در تعبیر و تفسیر چندگانه از جهان کمک کند.
- یادگیری را باید خود دانش‌آموزان از درون کنترل کنند. (باید دانش‌آموزان بتوانند خود کنترلی پیدا کرده و خودشان بتوانند خودشان را با آنچه که معلم می‌خواهد یاد بگیرند، تطبیق دهند. معلم باید بستر فرآیند یادگیری را فراهم کند و برای محقق شدن این امر:)
- واقعیت را از چند منظر عرضه کنید. (اجازه دهید سلسله‌ای از افکار در ذهن دانش‌آموز جاری شود تا تولید دانش صورت گیرد.)
- به جای تولید مجدد دانش، به فرآیند تولید دانش توجه کنید. (باید کاری کنیم تا فرآیند تولید دانش تسهیل شده و اتفاق افتد و برای این باید:)
- اعمال متفکرانه را پرورش دهید. (باید بچه‌ها مفهوم و ابعاد تفکر را از زوایای مختلف ببینند. دو بعد تفکر انتقادی و ابداعی را باید رشد دهیم و با تسهیل زمینه تفکر، نوآوری‌های بچه‌ها فراهم شود.)
- در خلال مباحثات اجتماعی از ساخت دانش مشارکتی پشتیبانی کنید. (از مشارکت دانش‌آموزان برای تولید دانش استفاده کنید.)

- به جای مراحل از پیش تعیین شده آموزش، محیط یادگیری را بر حسب مورد و براساس دنیای واقعی دانش‌آموزان ایجاد کنید. (سعی نکنیم کلیشه‌ای یک سری مراحل از قبل تعریف شده را تقدیم بچه‌ها کنیم و اجازه دهید فضای یادگیری ما متناسب با واقعیت‌های دانش‌آموزان، واقعیت‌های اجتماعی، واقعیت‌های امکاناتی که داریم شکل بگیرد. همه مدارس همه امکانات اولیه را ندارند.)
- زمینه و محتوای وابسته به ساخت دانش را در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید. (وظیفه معلم این است که دانش‌آموزان را در مسیر قرار دهد.)

رویکرد سیستمی و طراحی آموزشی

- جیمز فین پدر نهضت طراحی آموزشی (پیوند نظریه طراحی سیستم‌ها به فناوری آموزشی)
- اصطلاح سیستم آموزشی و عناصر پنج‌گانه گلاسر:

(۱) اهداف سیستم (هدف‌های آموزشی)

(۲) درون‌داد سیستم (رفتار ورودی): تمرین‌ها و آموزش‌های معلم

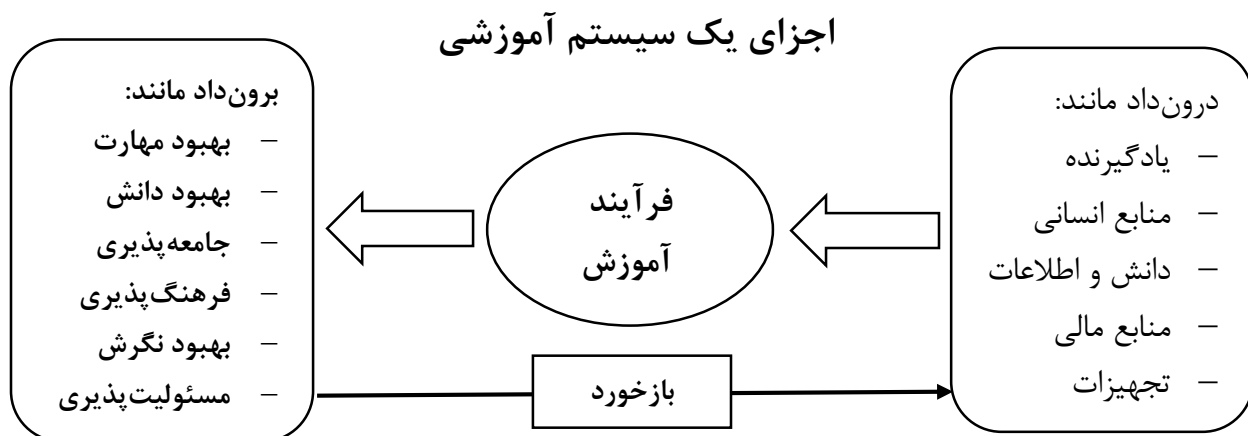
(۳) فرآیندهای سیستم (فعالیت‌های آموزشی): فرآیند آموزش، فرآیند تربیت

(۴) ناظر سیستم (سنجش عملکرد): این سیستم توسط یک شخص یا گروه یا یک مجموعه نظارت می‌شود؛ معلم موظف است آنچه را که باید یاد دهد، یاد بدهد.

(۵) منطق تحقیق و توسعه: سیستم ما منطقی برای توسعه و تحقیق و پژوهش دارد و ما باید این سیستم را مبتنی بر این مبانی علمی مدیریت کنیم. معلم در فعالیت‌های آموزشی نقش مهمی دارد و باید فعالیت‌های آموزشی را منطبق بر اهداف تبیین کنیم.

جلسه ۱۳

آنچه در این جلسه می‌آموزیم: اجزای سیستم آموزشی، مهارت‌های طراحی آموزشی، مراحل طراحی آموزشی، نیازسنجی، اهداف در تربیت بدنی، فرصت‌های یادگیری محتوای درس، حیطه‌ها و اهداف و محیط یادگیری

آموزش: به کلیه فعالیت‌های رسمی و غیررسمی در سطح جامعه و نهادها که به منظور تغییر نگرش، دانش و مهارت‌های افراد انجام می‌شود، اطلاق می‌گردد.

سیستم آموزشی: سیستم پیچیده‌ای است که به منظور تحقق هدفی خاص، که یادگیری می‌باشد، شکل می‌گیرد.

آموزش (instruction):

- تسهیل یادگیری در راستای هدف‌های معین.
- آموزش توسعه منظم شرایط یادگیری برای پیشرفت در جهت کسب مهارت‌ها است.

ما در چهارچوب برنامه‌های آموزشی چه مستقیم چه غیرمستقیم چه ضمنی به دنبال این هستیم که محتوای آموزشی را به فراگیر و یادگیرنده و ورزشکار انتقال دهیم. در چهارچوب بحث‌های آموزشی بخشی از فعالیت‌های آموزشی ما رسمی است؛ یعنی حضور معلم و دانش‌آموز در کلاس و انتقال محتوای آموزشی براساس سرفصل‌های تعیین شده وزارت به دانش‌آموزان. آموزش‌های غیررسمی: رفتارها و مهارت‌ها و موضوعاتی که بدون برنامه و بدون هزینه کردن و به طور غیر مستقیم یاد گرفته می‌شوند مثل یاد گرفتن جمله‌ای از آشپزی با شنیدن از رادیو.

اجزای آموزش از منظر طراح آموزشی (معلم):

- هدف: (اهداف نتایج مورد انتظار ماست. آموزش باید هدف‌دار و جهت‌دار باشد).
- آموزش به ما کمک می‌کند که خواسته‌هایی که از دانش‌آموزان داریم و بر دوش دانش‌آموزان است طلب کنیم.
- شکل آموزش مهمه: (اینکه مخاطب ما از چه سطح آموزشی برخوردار است).
- ترتیب گروه‌بندی در کلاس خیلی مهم است.
- زمان: در چهارچوب آموزش کلاس زمان خیلی اهمیت دارد.

سوال: بهترین تصمیم‌ها در چه شرایطی اتخاذ می‌شوند؟ شما به عنوان مدیر و معلم سر کلاس حاضر هستید. بهترین تصمیم‌ها را چگونه می‌گیرید؟ ما به عنوان طراح آموزشی باید بدانیم در چه موقعیتی و شرایطی قرار داریم. براساس اطلاعات و آگاهی‌مون.

جلسه ۱۴

هر معلم یا آموزشگری که از دانش اصول طراحی آموزشی برخوردار باشد از بینش وسیع‌تری برای کمک به یادگیرندگان بهره‌مند است.

مهارت‌های طراحان آموزشی از دیدگاه بارتون

- شناسایی پروژه‌های مناسب (به عنوان یک مهارت شناختی، داشتن درک خوب از محیط، فعالیت‌ها، عوامل تشکیل دهنده محیط آموزشی، موقعیت‌ها).
- انجام نیازسنجی (بحثی مهم. سنجش و اندازه‌گیری جزء سطوح بالای شناختی است).
- ارزیابی خصوصیات فراگیر (مقایسه، قضاوت، به طور کلی مخاطب‌شناسی گسترده، دانستن محتوای آموزشی و نقطه شروع آموزش، دانستن ویژگی‌ها و سطح تجارب آموزشی و مهارت و دانش و نگرش فراگیران نسبت به موضوعات درسی. انجام ارزشیابی تشخیصی از هدر رفت منابع جلوگیری می‌کند).
- تحلیل شغل، وظیفه و محتوا
- تعیین پیامدها در فراگیرها (پیش‌بینی پیامدها در آینده. به قدری باید دوراندیش باشیم که بتوانیم تشخیص دهیم در نگرش، رفتار و آگاهی بچه‌ها بعد از انجام فعالیت‌ها در آینده چه اتفاقی می‌افتد).
- تحلیل وضعیت (باید بالاترین سطح شناختی را در حیطه‌ها داشته باشیم تا بتوانیم وضعیت را تحلیل کنیم. لازمه درک صحیح ویژگی‌های دانش‌آموزان و شرایط مختلف تحلیل صحیح و دقیق است).
- توالی پیامدها (باید بدانیم بعد از هر مرحله چه اتفاقی خواهد افتاد که پیامد ناشی از یادگیری نامیده می‌شود. این بخشی از هدف ماست و براساس آن باید حرکت کنیم).
- شناسایی فعالیت‌های فراگیر (متناسب با توانایی‌ها و مهارت‌های فراگیران فعالیت‌هایی را تنظیم کنیم و بر همین اساس باید با آمادگی سازمانی و آمادگی ذهنی در کلاس حاضر شویم).
- توالی فعالیت‌های فراگیر (باید چیدمان منظمی از فعالیت‌ها در ذهنمان داشته باشیم تا بتوانیم به یک تدریس موثر برسیم. طرح و ارائه مراحل یادگیری از مهارت‌های معلم است. بچه‌ها چگونه باید یک مهارت را یاد بگیرند، یک طراح آموزشی نیاز دارد که توالی این فعالیت‌ها را بداند).
- نشان دادن رفتارهای مشاوره‌ای و مهارت‌های ارتباطی
- اقتباس و اشاعه دادن (باید شیوه‌هایی که به بهترین پیامدهای یادگیری منجر شده باشد را شناخته و آموزش دهیم و این کار نیازمند موارد زیر می‌باشد).
- خلاقیت و انعطاف‌پذیری
- تخصص و فعالیت ذهنی

جلسه ۱۵

مراحل مشترک در الگوهای طراحی آموزشی:

- تعیین اهداف آموزشی
- تحلیل موقعیت و شرایط آموزشی

- تحلیل محتوا، روش و ابزار آموزشی (جعبه ابزار معلم: تعداد زیاد شیوه‌های آموزشی در ذهن که متناسب با فضای آموزشی و فراگیران از روش‌های خاص خود استفاده می‌کند مثل سخنرانی و ...)
- تعیین و تدوین نظام ارزشیابی (اندازه‌گیری رفتار، خروجی‌های یادگیری، عملکرد خود و دانش‌آموز و مسئولین و کتاب درسی و قضاوت یا ارزشیابی آن‌ها که به بازنگری در برنامه‌ها کمک می‌کند).

مراحل طراحی آموزشی (در تربیت بدنی):

- تحلیل نیازهای دانش‌آموزان
- تعیین اهداف آموزشی
- تحلیل تکلیف و انتخاب محتوای مناسب
- تعیین راهبردهای یاددهی و یادگیری "ارائه، تمرین، بازخورد و پربارسازی"
- تعیین رسانه و ابزار آموزشی (برای یادگیری پایدارتر و موثرتر مفاهیم درسی)
- تعیین نظام ارزشیابی
- تعیین طرح مدیریت آموزشی
- مرور و بازنگری طرح (نگاه ما در این حوزه یک نگاه اقتضایی است یعنی بهترین طرح وجود ندارد و بهترین طرح متناسب با شرایط و موقعیت در ذهن معلم شکل می‌گیرد، توسط او اجرا و بازنگری می‌شود).

جلسه ۱۶

نیاز (مفهوم نیاز):

نیاز سنجی و توانایی برای نیاز سنجی یک مهارت می‌باشد. مفهوم نیاز را می‌توان با توجه به نگاه‌های ذیل توصیف کرد:

۱. فاصله بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب
 ۲. نیاز به عنوان یک خواست یا ترجیح (مقوله ای که نسبت به سایر موارد ترجیح داده می‌شود)
 ۳. نیاز به عنوان یک عیب یا نقصان
 ۴. برداشت ترکیبی از تعاریف ارائه شده بالا
۱. **فاصله بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب**
- اجرای یک تکنیک اسپک والیبال به نحو احسن (فاصله بین تکنیک اجرا شده به صورت عادی و به صورت خیلی حرفه ای).
۲. **نیاز به عنوان یک خواست یا ترجیح (مقوله ای که نسبت به سایر موارد ترجیح داده می‌شود)**
- اجرای یک تکنیک اسپک والیبال به نحو احسن (هر فرد ترجیح می‌دهد تکنیک اسپک را به صورت عالی اجرا کند)

۳. نیاز به عنوان یک عیب یا نقصان

اجرای یک تکنیک اسپیک والیبال به نحو احسن (اجرا تکنیک به صورت عادی و یا ضعیف یک نقصان محسوب می شود و باید برطرف شود. یک اسپیکر خوب نبودن در اینجا یک عیب محسوب می شود).

۴. برداشت ترکیبی از تعاریف ارایه شده (در بالا)

یک مثال برای درک برداشت ترکیبی از نیاز ((مثال: اجرای یک تکنیک اسپیک والیبال به نحو احسن- اجرای تکنیک برگردان در فوتبال که یک نوع برتری محسوب می شود)). در این مثال بچه هایی که تکنیک رو به صورت عالی اجرا می کنند بیشتر تشویق می شود و مقبولیت بیشتری بین همسالان خود دارند. همه بچه ها دوست دارن به عنوان یک بازیکن خوب بین همسالان شناخته شوند.

نیاز سنجی معلمان باید بر چه اساسی انجام شود؟؟؟

۱. پیش آموخته های دانش آموزان
۲. نیازهای فردی هر دانش آموز برای زندگی فردی و ...
۳. نیازهای اجتماعی دانش آموزان و شرایط اقتصادی و اجتماعی و ...
۴. اهداف درس و محتوای آن

۱. پیش آموخته های دانش آموزان

آگاهی از اینکه دانش آموزان چه سطحی از اطلاعات، دانش، نگرش، مهارت در حوزه تربیت بدنی را دارا می باشند.

سپس شما براساس این اطلاعات، از یک آزمونی استفاده می کنید و براساس نتایج حاصل از آزمون، متوجه می شوید که دانش آموزان در چه سطحی می توانند مهارت را اجرا کنند.

۲. نیازهای فردی هر دانش آموز برای زندگی فردی و ...

تشخیص خود فرد به عنوان یک معلم که هدف نهایی درس و کلاس ها را می داند. یکی از اهداف بلند مدت درس تربیت بدنی آماده کردن دانش آموز برای زندگی بزرگسالی می باشد. یعنی دانش، نگرش و مهارت کسب شده در حوزه تربیت بدنی را در دوره های مختلف زندگی به کار ببرند. از این رو هر معلم (تربیت بدنی) متولی تولید یک نسلی هست که در نهایت به سرمایه های اجتماعی و منابع انسانی بارزش تبدیل می شود و هر معلمی این را به عنوان هدف تربیت بدنی دنبال می کند.

برخی موارد با توجه به اینکه دانش آموزان از دانش و نگرش کافی جهت درک نیازهای خود برخوردار نیستند، معلم باید به عنوان متولی تعلیم و تربیت نیازهای دانش آموزان را تشخیص دهد و در قالب بسته های آموزشی برای آنها فراهم کند.

۳. نیازهای اجتماعی دانش آموزان و شرایط اقتصادی و اجتماعی و ...

هر دانش آموز با توجه به شرایط زندگی خود (شهر نشینی، روستا نشینی، وضعیت اقتصادی متفاوت) نیازهای اجتماعی متفاوتی نیز دارد. از این رو باید معلم باید این نیازها را با توجه به شرایط متفاوت تشخیص داده و بهترین برنامه ریزی را برای آموزش در آن منطقه فراهم آورد.

برای مثال در شهر به راحتی می توان طبقه بندی اجتماعی را با توجه به بافت جغرافیایی می توان دید که در غالب پایین شهر، بالا شهر و یا طبقه متوسط اجتماعی از آن یاد می شود. در این نواحی طبقه بندی شده سطح امکانات با هم فرق می کند. یک مرکز آموزشی در بافت اقتصادی قوی شهر (بالا شهر) قطعاً امکانات و ابزارهای آموزشی بیشتر و به روز تر را دارا می باشد. در مقابل شاید یک مدرسه در یک منطقه محروم در تهیه یک تور جهت والیبال مشکل داشته باشد. حتی در یک منطقه ضعیف، شاید پوشش لباس بچه ها نیز مشکلاتی داشته باشد و توانایی کافی در تهیه یک لباس مناسب وجود نداشته باشد.

البته هدف این بحث گره زدن مسئله آموزش با مسائل اقتصادی نیست، بلکه بیشتر تاکید بر مسائل اجتماعی، رشد اجتماعی، ارتباطات و تعاملات و فرهنگ غالب بر گروه های خاص اجتماعی هست که باید تشخیص داده شود و براساس آن ها، مدل های آموزش و تعالی طراحی شود.

یکی از مهمترین کارهایی که معلم باید انجام دهد تبیین اهداف درس هست. یعنی نیاز سنجی را براساس محتوی درس تشخیص بدهند. معلم باید با توجه به سلسله مراتب و گام هایی که برای تدریس آن محتوا توسط مولفین کتب درسی و برنامه ریزهای درسی تدوین شده است و همچنین متناسب با سطح نیازی که توسط خودتان (معلم) تشخیص داده شده است، نسبت به طراحی و اجرای برنامه آموزشی اقدام کند.

راهکارهایی که در انجام نیاز سنجی به معلمین کمک می کند.

۱. تجارب قبلی معلم

۲. مطالعه پرونده تحصیلی و شناسنامه سلامتی دانش آموز

۳. مشاهده رفتار دانش آموز در جریان کلاس و مصاحبه با والدین

۴. گفتگو با همکلاسی ها و دوستان دانش آموز

۱. تجارب قبلی معلم

تجارب قبلی که در مراحل آموزشی قبل کسب شده اند. این تجارب در موقعیت های آموزشی خاصی ایجاد شده اند که تا وقتی کسی آن را تجربه نکند هیچ درک روشنی از آن نخواهد داشت. حتی شاید متخصصین تعلیم و تربیتی که این برنامه ریزی ها را کرده اند نیز این شرایط خاص را تجربه نکرده اند. از این رو ثبت و به اشتراک گذاری همچنین تجربیاتی در میان جامعه آموزشی می تواند بسیار مفید واقع شود.

۲. مطالعه پرونده تحصیلی و شناسنامه سلامتی دانش آموز

معلمین باید در ابتدای سال تحصیلی، پرونده تحصیلی و شناسنامه سلامتی دانش آموز را مورد مطالعه قرار داده و بر این اساس به طراحی برنامه های آموزشی اقدام کنند. براساس نیاز هایی که بعد از مطالعه پرونده ها و شناسنامه سلامتی دانش آموز تشخیص داده می شود باید طراحی صورت گیرد.

۳. مشاهده رفتار دانش آموز در جریان کلاس و مصاحبه با والدین

اطلاعاتی که از یاد دهنده گان، یاد گیرندگان، متخصصین، والدین، جامعه کسب می شود می تواند مشخص کند که دانش آموزان چه نیازهایی دارند. اطلاعاتی که با مشاهده رفتار دانش آموز در جریان کلاس و مصاحبه با والدین کسب می شود می توان مبنای خوبی جهت طراحی برنامه ها باشد.

۴. گفتگو با همکلاسی ها و دوستان دانش آموز

اطلاعاتی که در جریان گفتگو و ارتباطی که با همکلاسی ها و دوستان دانش آموز کسب می شود باید در طراحی آموزشی برای هر فرد مورد توجه قرار گیرد. بر این اساس می شود یک رویکرد بسیار ارزشمندی را دنبال کرد.

جلسه ۱۷

مشکل و زمینه ی آن

مشکلات از دیدگاه افراد مختلف دارای تعاریف مختلفی می باشد. حتی یک مشکل مشترک بین دو فرد متفاوت می تواند به واسطه زاویه دید متفاوت برداشت های مختلفی داشته باشد.

الف) تعریف مشکل:

مشکل را تفاوت بین آنچه هست و آنچه باید باشد و نارضایتی ناشی از این تفاوت تعریف می کنند.

ب) نشانه ها و علت ها:

نشانه ها و علائمی که هنگام بروز مشکلات ظاهر می شوند

مثال ۱- مراجعه فرد به پزشک و طرح مشکل تحت عنوان سردرد

از نظر بیمار مشکل سردرد است، ولی از نظر پزشک؟؟؟

پزشک به بررسی شرایط موجود و پی بردن به علل سردرد می پردازد.

مثال ۲- مراجعه ورزشکار به مربی و اظهار درد ناشی از گرفتگی عضلانی و کوفتگی تاخیری عضلات

از نظر ورزشکار کوفتگی و درد ناشی از آن مشکل است، ولی از نظر مربی؟؟؟

مربی در بررسی متوجه عدم تناسب شدت تمرین شده است.

در بررسی دقیق مشکل باید به دنبال نشانه ها باشیم. بخشی که به ما در فهم بهتر مشکل جهت می دهد، نشانه ها هستند. نشانه ها این امکان را می دهد که فهم صحیح تری از ریشه ی ایجاد مشکل، شدت و یا شکل بروز یک مشکل داشته باشیم.

ج) نظام وسیع تر

پزشک یا مربی مشکل طرح شده از سوی بیمار یا ورزشکار را به عنوان نشانه در نظر می گیرد.

معلم باید در یک نظام وسیع تری به موضوع یا مشکل پردازد و با دقت بیشتری به دنبال این باشد که چطور می تواند این مشکل طرح شده را به عنوان نشانه ای برای مشکلات بزرگ تر در نظر بگیرد. برای مثال

سررد می تواند علل متفاوتی مثل بی خوابی، استرس های زیاد روانی، سرماخوردگی، عفونت داشته باشد. کوفتگی عضلانی نیز می تواند مثل سررد علل مختلفی داشته باشد. مثل فشار بیش از حد وارده توسط خود دانش آموز یا معلم، عدم پیوستگی و توالی تمرین باشد. از این رو معلم باید در یک سطح وسیع تر و گسترده تر و مقیاس بزرگتر به مشکلات و علل بروز آن ها بپردازد

د) دامنه تاثیر

حل مشکل در میان مدت و ارائه راه حل بلند مدت توسط پزشک یا مربی و ارائه توصیه های پزشکی و

تمرینی

با توجه به میزان مهم بودن خود علامت (سررد و کوفتگی) باید راه کار داده شود و مشکل را حل کنیم.

ه) تشخیص مشکلات و راه حل ها

- آیا مشکل واقعا مشکل است؟؟؟
- آیا نشانه ی مشکلی اساسی تر است؟؟؟
- آیا مشکل اساسی تر را می توان حل کرد؟؟؟
- آیا ارزش این کار را دارد؟؟؟

راه حل ها برخی مواقع کوتاه مدت هستند و برخی موارد راهبردی و بلند مدت هستند. تشخیص خود مشکل بسیار مهم است. معلم می تواند از روی نشانه ها موضوع مهمتری را تشخیص دهد. آیا درد یک اتفاق خوب هست یا بد؟؟؟ درد به خودی خود شاید خوب نباشد اما نشان دهنده یک اختلال در بدن می باشد. از این رو درد به عنوان علامت برای بدن بسیار خوب می باشد. از طریق همین نشانه می توان ریشه و دلیل بروز این درد را شناسایی کرد و سپس درمان نمود. مثلا در صورت بی توجهی به معده درد، با گذشت زمان حجم زیاد اسید معده منجر به آسیب جدی به معده خواهد شد. در نتیجه معلم در تشخیص ها و شناسایی سطح مهارت و ارزیابی ها از نگرش های بچه ها می تواند به آن ها جهت داده و تا ریشه مشکلات موجود را حل کنند.

در تشخیص مشکلات و راه حل ها باید به این نکات هم توجه کرد که آیا مشکل واقعا مشکل است ؟؟؟ آیا نشانه ی مشکلی اساسی تر است ؟؟؟ آیا مشکل اساسی تر را می توان حل کرد ؟؟؟ آیا ارزش این کار را دارد ؟؟؟ توانایی شما در حل مشکل چقدر هست ؟؟؟

در یک بیماری سرطان، فردا تمام دارایی خودش را فدای درمان بیمار می کند چون ارزش این کار را دارد. گاهی یک دانش آموز تمام زندگیش قهرمان شدن هست، پس ارزش این کار را دارد و باید توسط معلم کمک بشود.

در تشخیص مشکلات و راه حل ها پزشک یا مربی چه اقداماتی را باید انجام دهد؟؟؟

شما نیاز دارید که در یک سطح وسیع تر به طرح مشکل و ارائه برنامه بپردازید. شما باید بتوانید آینده عملکردی، رفتاری، نگرشی و شناختی دانش آموز را برایشان ترسیم کنید. ما در آینده چطور دانش آموز هایی را می خواهیم. از دانش آموز هایی آینده چه انتظاری رو داریم.

دانش آموزی که به جهت آموزش شما فواید فعالیت ورزشی را می داند، حرکات اصلاحی رو می شناسد، بیومکانیک رو می داند و به کارکردهای درس تربیت بدنی آگاه هست، اگر بتوانید زمینه کاربرد این داشته ها را برایش فراهم کنید در آینده با مشکلات کمتری روبه رو خواهد شد، این یعنی پیش بینی آینده و ساختن آینده.

اگر امروز کاری بکنید که بچه ها از نظر اسکلتی، عصبی، عضلانی اختلالات کمتری داشته باشن و در وضعیت بهتری قرار داشته باشن، در آینده وضعیت بهتری در جامعه خواهیم داشت. برای مثال اضافه وزن، انحرافات اسکلتی- عضلانی یک مشکل اساسی برای بچه ها در این دوره هست. در دوره میانسالی کمتر کسی پیدا می شود که مشکلاتی نظیر کمر درد، زانو درد و مشکلات دیگر جسمانی نداشته باشد. این مشکلاتی را که در دوره های سنی بالاتر رخ می دهد را می توان در دوره بچگی و در کلاس های تربیت بدنی کنترل کرد.

پیتر دراگر: ((این شما هستید که دارید آینده سرمایه های اجتماعی این جامعه را در کلاس درس تربیت بدنی می سازین، پس به نقش خودتون و اهمیت نقش خودتون آگاه باشین)).

جلسه ۱۸

پیش بایست های شروع فرایندهای آموزشی و طراحی آموزشی درسی تربیت بدنی برای معلم:

معلمین باید با یک بینش گسترده تر، فهم صحیح تر و دقیق تری از موضوعات، موقعیت ها و شرایط آموزشی وارد مقوله آموزش بشوند که هدفش ایجاد زمینه بیشتر یادگیری هست. یادگیری موثرتر و پایدار تر از مقوله هایی هست که یک معلم باید به دنبال آن ها باشد. یک شخص به عنوان معلم باید یک سری الزاماتی را داشته باشد.

استلزامات اولیه برای یک طراح آموزشی در کلاس درس:

- شناخت و آگاهی از فلسفه تربیت بدنی، اهداف و ضرورت و اهمیت
- شناخت وضعیت موجود و جایگاه درس تربیت بدنی در نظام آموزشی کشور
- شناخت و تحلیل فرایندهای یادگیری فراگیران
- توجه به گستره وسیع موضوعات آموزشی و تنوع مطالب درسی
- آموزش تخصصی درس تربیت بدنی
- راهبردهای آموزشی و مدیریت کلاس درس تربیت بدنی
- آینده تربیت بدنی و علوم ورزشی

• شناخت و آگاهی از فلسفه تربیت بدنی، اهداف و ضرورت و اهمیت

معلمین بدون شناخت و آگاهی از فلسفه تربیت بدنی، اهداف، ضرورت و اهمیت نمی توانند به عرصه تربیت بدنی ورود کنند. آیا از میزان هزینه های صرف شده توسط نظام آموزشی جهت آماده شدن هر مربی و معلم برای امر تدریس آگاهی داریم؟؟؟ آیا می دانید چه موضوعاتی از جایگاه تربیت بدنی در برنامه درسی دانش آموزان حمایت می کند؟؟؟ آیا می دانید که ما چقدر دستاوردهای مثبت، موثر و مفیدی حاصل از حضور بچه ها در کلاس های درس داریم؟؟؟ جواب به این سوالات در راستای اهداف آموزش و پرورش هست. هر فرد به عنوان یک معلم باید به این مسائل شناخت داشته باشد و جایگاه درس تربیت بدنی را هم در نظام آموزشی و هم در واقعیت هایی که در کلاس های درس، مدارس مختلف، آموزشگاه های مختلف با سطوح مختلف اتفاق می افتد را بداند.

در این دوره با توجه به افزایش درک و آگاهی خانواده ها نسبت به تربیت بدنی وضعیت تربیت بدنی بهبود یافته است و این وضعیت به تحکیم جایگاه تربیت بدنی کمک زیادی می کند. دانش های موضوعی مربوط به حوزه ی تربیت بدنی به عنوان علمی که حد فاصل بین علوم تجربی و علوم انسانی هست به ما کمک می کنند. تحقیقات انجام گرفته در حوزه علوم پزشکی چون موضوعش سلامت هست و ما هم در حوزه سلامتی یک هدف مشترک داریم و حتی بزرگترین هدف تربیت بدنی تندرستی هست خیلی به ما کمک می کند. موضوعاتی که در حوزه علوم تربیتی دارد رشد می کند به واسطه اینکه ما هم بحث های مشترکی داریم مثل کلاس، کلاس درس، مدرسه، آموزشگاه، مربی، معلم، یادگیری، شرایط یادگیری خیلی دارد به ما کمک می کند و ما داریم از این ها استفاده می کنیم. هر معلم نیاز دارد فرایند های یادگیری دانش آموزان را براساس آخرین یافته های این علوم مورد بررسی قرار دهد و این به عنوان یک استلزام اولیه و پایه برای یک معلم هست.

تربیت بدنی گستره وسیعی از رشته های ورزشی و موضوعات آموزشی را شامل می شود که هر رشته ورزشی نسخه آموزشی، شرایط و ابزار خاص خودش و استلزامات اولیه خودش را می طلبد، از این رو باید به بحث تربیت بدنی باید به عنوان یک تخصص نگاه شود. در این راستا به کارگیری آموزش های تخصصی موجب می شود تدریس بهتر، مفیدتر و موثر تر باشد. در این میان ما برای عرضه تخصصمون نیاز به راهبردهای آموزشی داریم و نیاز است که بدانیم برای آن بازه ی زمانی خاصمون، در آینده ای که ما متصور هستیم، چه اتفاقاتی باید در کلاسمان در طول دوره آموزشی و فراتر از آن در طول دوره زندگی یک دانش آموز اتفاق بیافتد.

از آنجایی که قرار هست درس تربیت بدنی را دانش آموز در طول زندگی خود به کار ببرد، معلم باید یک تصویر خوبی از آینده داشته باشد و این دید را هم در محیط آموزشی به سیار اصحاب آموزش منتقل بکند و بتواند موضوعات تربیت بدنی را اشاعه دهد و این کار به دانش و آگاهی در حوزه ی تربیت بدنی و علوم ورزشی نیاز دارد.

تدریس (Teaching)

فرایند طراحی آموزشی قرار هست در کلاس درس پیاده شود و معلم از طریق تدریس به اهداف آموزشی دست پیدا کند.

تدریس عبارت است از تحریک، راهنمایی، هدایت و تشویق یادگیری (بارتون، ۲۰۰۱)
تدریس از طریق تعاملاتی که بین مربی و متربی انجام می شود صورت می گیرد. معلم برای نتیجه بخش بودن این تعاملات نیاز دارد که الزامات اولیه (تخصص، دانش و ...) را داشته باشد.

تدریس عبارت است از فرایندی که فراگیر، معلم برنامه درسی و متغیرهای دیگر به شیوه ای نظام مند برای کسب هدف های از پیش تعیین شده سازماندهی می شوند.
هدف تدریس یادگیری هست.

کلید واژه های تدریس: ((فرایندی فراگیر- معلم- متغیرهای دیگر- شیوه ی نظام مند- اهداف از پیش تعیین شده- سازماندهی))

چرا تدریس؟؟؟

هدف از تدریس چیست؟ چرا می خواهیم این یادگیری تسهیل شود؟؟؟ چرا می خواهیم تحریک کنیم چرا می خواهیم هدایت کنیم و انگیزه بخشی کنیم تا دانش آموز بیشتر و بهتر یاد بگیرد؟؟؟ چون دانش آموز برای ما مهم است. هدف از تدریس و ورود به بستر تدریس تسهیل یادگیری هست و با توجه به تعریفی که از یادگیری داریم به پیامدهای یادگیری برسیم.

جلسه آینده

یادگیری چگونه اتفاق می افتد؟؟؟ تعاریفات متفاوتی از دیدگاه های مختلف (رفتار گراها، شناخت گراها، سازنده گراها) برای یادگیری بیان شده است.

جلسه ۱۹

عناوین

- اهداف تربیت بدنی
- یادگیری
- حیطه ها، اهداف
- محیط یادگیری
- پیامدهای یادگیری

اهداف

هدف ها نتایج مطلوبی هستند که فعالیت ها در جهت تحقق آن ها انجام می شود.
جهت رسیدن به اهداف، فعالیت هایی را برنامه ریزی می کنیم، اقداماتی را انجام می دهیم و پیش بینی هایی رو انجام می دهیم.

طبقه بندی اهداف بر حسب میزان تحقق پذیری (در ۳ سطح کلی)

- آرمان ها

- اهداف اختصاصی

- دستاوردها

آرمان‌ها:

آرمان، کمال مطلوب و تا حدود زیادی انتزاعی است.

آرزو‌ها و آرمان‌هایی که فرد در خیال و یا ذهنش متصور می‌شود. چیزهایی (زندگی، مسائل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی) که دوست دارین در آینده برایتان اتفاق بیافتد. مسائلی که فرد در ذهن و خیالش متصور می‌شود که شاید هم هیچ وقت نماد عینی پیدا نکند. آرمان‌ها کمال مطلوب و تا حد زیادی موضوعات انتزاعی هستند که در ذهن فرد پروراند می‌شوند.

مثال: دوست داشتن اینکه همه سلامت باشن. همه ورزشکار باشند. جامعه کاملاً از نظر همه ابعاد سلامتی (جسمی، روحی، ذهنی، اجتماعی) سالم باشد. ولی امکان ندارد همه حدود ۸ میلیارد انسان کره زمین از این سلامتی برخوردار باشند و این موضوع بیشتر انتزاعی هست تا واقعی.

- اهداف اختصاصی

اهداف اختصاصی کاملاً عینی و قابل حصول هستند.

اهداف اختصاصی دست‌یافتنی‌تر و قابل حصول هستند و کاملاً عینی بوده و در نقطه مقابل مفاهیم انتزاعی قرار دارند.

معلمین متناسب با موضوعات درسی و برنامه‌هایی که طراحی می‌کنند باید اهداف اختصاصی را به صورت تدوین شده داشته باشند و براساس آن‌ها حرکت کنند تا به آن برسند.

- دستاوردها

دستاوردها اهداف کاملاً اختصاصی، عینی و ملموس هستند و در کوتاه‌ترین زمان به دست می‌آیند.

دستاوردها اون بخش از اهداف اختصاصی هستند که خیلی سریع به آن‌ها می‌رسیم. خیلی عینی و ملموس بوده و در کوتاه‌ترین زمان به دست می‌آیند.

هدف ما استفاده از این مفاهیم در دروس تربیت بدنی می‌باشد. یادگیری که در مباحث قبل بهش اشاره شد در اینجا به عنوان یک هدف تعریف شده است. داشتن یک تعریف مشترک از مفاهیم تربیت بدنی موجب می‌شود فهم دقیق‌تر و بهتر و جامع‌تری از موضوعات طراحی آموزشی داشته باشیم.

تعاریف تربیت بدنی

تربیت بدنی فرایندی است آموزشی- تربیتی که هدف آن بهبود بخشیدن به رشد همه جانبه انسان از طریق فعالیت‌های جسمانی است.

کسب و پردازش مهارت‌های حرکتی، توسعه و نگهداری آمادگی جسمانی برای تندرستی و سلامت، کسب دانش‌های علمی درباره فعالیت‌های جسمانی و تمرین و توسعه تصور و ذهنیت مثبت از **فعالیت‌های جسمانی**

تربیت بدنی به ما کمک می کند تا بتوانیم مهارت های حرکتی را یاد بگیریم، و در گروه های سنی مختلف و فرصت های مختلف آن را توسعه بدهیم. ما نیاز داریم در طول زندگی روزمره مهارت های حرکتی خود را توسعه دهیم و فاکتورهای سلامتی را از طریق فعالیت های تربیت بدنی گسترش دهیم. حتی داشتن آمادگی جسمانی نیز به خاطر حفظ سلامت هست.

ما به دنبال آن هستیم که دانش افراد را در حوزه تربیت بدنی گسترش دهیم. ما به دنبال آن هستیم که تصور و ذهنیت افراد و مخاطبان خود را در یک گستره وسیع درباره فعالیت های جسمانی بهبود ببخشیم و فهم مشترک و صحیحی را از چیستی و چرایی برنامه های تربیت بدنی ایجاد کنیم. داشتن این تعاریف مشترک در مجموعه برنامه های آموزشی، ما را همسو به سمتی هدایت می کند که بتوانیم متناسب با این دیدگاه حرکت کنیم.

طبقه بندی اهداف تربیت بدنی:

۱. هدف تکامل جسمی (جسمانی)
۲. هدف تکامل جسمانی - عضلانی - عصبی
۳. هدف تکامل شناختی
۴. هدف تکامل احساسی یا عاطفی

دلیل طبقه بندی اهداف چیست؟؟؟

گسترده تر شدن علوم و عمیق تر شدن آن ها و انفجار دانش می طلبه که ما برویم به سمتی که برنامه هامون، اهدافمون را طبقه بندی کنیم. ما در حوزه تربیت بدنی اهداف را تفکیک می کنیم، اما تفکیک اهداف به این معنی نیست که این اهداف با هم هم پوشانی ندارند، صرفا به خاطر شناخت بهتر، عمیق تر و جامع تر این اهداف هست.

جلسه ۲۰

اهداف کلی و عینی و فرایند طراحی آموزشی

برنامه طراحی شده شما باید کمک کند که به سوالات ذیل پاسخ دهید.

۱. هدف کلی فعالیت آموزشی چیست؟؟؟
۲. آیا هدف آموزش به درستی در اهداف کلی و عینی درس منعکس شده است؟؟؟
۳. آیا در هنگام تدوین اهداف آموزشی به هنجارها و خواسته های سازمان توجه شده است؟؟؟
۴. آیا رفتارهای قابل مشاهده ای وجود دارد که دانش آموزان نشان دهند؟؟؟
۵. چه راهبردهایی برای ارزشیابی اهداف کلی و عینی، مورد استفاده قرار می گیرد؟؟؟

۱. هدف کلی فعالیت آموزشی چیست؟؟؟

هدف کلی فعالیت آموزشی چیست؟ چرا نظام آموزشی، خانواده و خود فرد در این برنامه آموزشی (کلاس درس، برنامه باشگاهی، قهرمانی و حرفه ای) شرکت کرده است. قطعا به دنبال هدف خاصی هستند و انتظار دارند با این

برنامه به اون هدف مشخص شده برسند. بعضی برنامه های تمرینی برای ورزشکاران حرفه ای به قیمت های بسیار بالای میلیون دلاری به فروش می رسد و اون برنامه فقط خاص همون شخص هست و به صورت اختصاصی طراحی شده است. مثلا برنامه تمرینی شنایی که برای مایکل فلپس طراحی شده بود در زمان خودش حدود ۷ میلیون دلار معامله می شد. امروزه برنامه های طراحی شده به صورت اختصاصی بوده و برای هر فرد و مطابق با ویژگی ها فردی طراحی می شود. پس هدف کلی آموزشی باید مشخص باشد.

۲. آیا هدف آموزش به درستی در اهداف کلی و عینی درس منعکس شده است؟؟؟

آیا متعاقب این جلسه تمرینی، امکان دسترسی به مهارتی که هدف این جلسه بود، وجود دارد یا خیر؟؟؟ مثلا در در پایان جلسه ای که با هدف آموزش مهارت تاس در بدمینتون برگزار می شود، با توجه به نوع تمرینات و برنامه ریزی شما، به هدف مورد نظر که کسب و بهبود ضربه تاس می باشد می توان رسید یا خیر.

۳. آیا در هنگام تدوین اهداف آموزشی به هنجارها و خواسته های سازمان توجه شده است؟؟؟

آیا در هنگام تدوین اهداف آموزشی به هنجارها و خواسته های سازمان و جامعه توجه شده است. قطعا معلم نمی تواند بر خلاف هنجارها عمل کند. هر معلمی نیاز دارد نقشه های جامع علمی، فرهنگی کشور و مسائلی که در نظام تعلیم و تربیت برای حکومت، دولت، جامعه و وزارت آموزش و پرورش مهم است را بداند و بر آن اساس حرکت کند. معلم نیاز دارد ساحت های ۶ گانه سند تحول (۱. ساحت تربیتی اعتقادی، عبادی و اخلاقی، ۲. ساحت تربیت اقتصادی و حرفه‌ای، ۳. ساحت تربیت علمی و فناوری، ۴. ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی، ۵. ساحت تربیت زیستی و بدنی، ۶. ساحت تربیت زیبایی‌شناختی و هنری) را بداند و برنامه درسی را متناسب با آن تنظیم و طراحی کند. پس اطلاع از این هنجارها برای معلم مهم هست. هنجارها یک جامعه با هنجارها جامعه دیگر متفاوت می باشد، حتی می تواند در استان ها هم متفاوت باشد. در کلاس ها مختلط، کلاس های چند پایه که دانش آموزان دختر و پسر در دوره ابتدایی با هم در کلاس حضور دارند بعضی وقت ها محدودیت هایی که در اجرای حرکت ها هست با مسائل مذهبی و فرهنگی گره می خورد و شما به عنوان یک مشکل باید یک نظام وسیعی از طرح مشکل را در ذهنتون طراحی بکنید.

۴. آیا رفتارهای قابل مشاهده ای وجود دارد که دانش آموزان نشان دهند؟؟؟

آیا رفتارهای قابل مشاهده ای وجود دارد که بتوانید بر آن اساس درباره عملکرد دانش آموزان قضاوت بکنید؟ بدون تردید متعاقب این هدفی که شما دنبال می کنید بچه ها رفتار هایی رو از خودشون نشان می دهند. به خصوص در حوزه تربیت بدنی چون بیشتر کارها در بخش روانی- حرکتی ارائه می شود، بسیاری از رفتار ها و اجراها برای معلم مهم می باشد. معلمین، مربی ها و والدین و حتی خود دانش آموزان و ورزشکاران مبتدی و حرفه ای انتظار دارند بعد از یک برنامه آموزشی، بهبود عملکرد را مشاهده کنند. میزان رشد مهارت ها در سطوح عالی در ورزشکاران حرفه ای بسیار کمتر می باشد و دیگر تغییر رکورد هاشون ساده نیست. مثلا رکورد ۱۴ ثانیه ای دوی ۱۰۰ متر به راحتی می تواند تا ۱۲ ثانیه کاهش پیدا کند اما یک رکورد ۱۰ ثانیه ای را نمی شود به همین راحتی پایین آورد. این سختی در این مرحله به دلیل محدودیت قابلیت های ورزشکار می باشد.

۵. چه راهبردهایی برای ارزشیابی اهداف کلی و عینی، مورد استفاده قرار می‌گیرد؟؟؟

برای اینکه بتوانید اهداف تان را ارزشیابی کنید و ببینید که این اهداف درست تعریف شدند، نیاز به راهبرد دارید. راهبردها به معلم کمک می‌کند تشخیص دهد که آیا این اهداف برای آینده‌ای که متصور شده‌ست درست تعریف شده‌اند یا خیر.

یادگیری

تغییرات نسبتاً پایدار و دائمی که از طریق تجربه، یا در رفتار و یا در بازنمایی‌ها و تداعی‌های ذهنی صورت می‌گیرد (امرو، ۲۰۱۱).

با توجه به کلید واژه‌ها، تغییرات نسبتاً پایدار است ممکن است پایدار هم نباشد و بعد از یک دوره‌ای از بین برود. یکی از شرایطی که این یادگیری بدست می‌آید تجربه‌ست. اندیشمندان حوزه یادگیری بیان می‌کنند که باید بچه‌ها باید در شرایط یادگیری قرار گیرند. یکی از شرایط یادگیری، تجربه کردن موضوع هست. بچه‌ها در این شرایط موضوع را تجربه می‌کنند و درک می‌کند و می‌فهمد. حالا این موضوعی را که فهمیده‌اند یا عمل می‌کنند و نشان می‌دهند و ما می‌بینیم (یک تکنیک زیبا در یک حرکت ورزشی) و یا این در ذهنش صورت می‌گیرد و بعداً در جایی که امکان دارد استفاده می‌کند و نمایان می‌شود.

یادگیری می‌تواند عمدی، غیرعمدی، دست، نادرست، آگاهانه و یا غیر آگاهانه باشد (هیل، ۲۰۰۱).

جلسه ۲۱

یادگیری را ما تغییرات نسبتاً پایداری می‌دانیم که در رفتار یا تداعی‌های ذهنی یا بازنمایی‌های ذهنی ما آدم‌ها خودش را نشان خواهد داد. بنابراین یکی از دغدغه‌های اصلی ما در حوزه تعلیم و تربیت به خصوص حوزه تربیت بدنی یادگیری است. ایجاد یادگیری و تسریع در روند یادگیری و اینکه ما چطور بتوانیم حجم زیادی از دانش، نگرش و مهارت‌ها را در یک بازه زمانی مشخص شده‌ای بیشتر، بهتر و سریع‌تر انتقال بدیم به دانش‌آموزان این از دغدغه‌های مشترک در نظام تعلیم و تربیت است.

اهداف یادگیری

اهداف کلی: یک بیان کلی درباره قصد آموزش می‌باشد.

اهداف عینی: اختصاصات بیشتری درباره نحوه و میزان تأثیر آموزش بر یادگیرندگان دارد.

یک هدف کلی می‌تواند مبنای سازماندهی تعداد زیادی هدف عینی باشد.

مثال: هدف کلی: دانش‌آموزان نقش تربیت بدنی را در زندگی سالم تشخیص دهند (این مورد در طول دوره تحصیلی دانش‌آموز اتفاق می‌افتد)

اهداف عینی:

- دانش‌آموز تفاوت بین وضعیت ابعاد سلامتی افراد ورزشکار و غیر ورزشکار را توصیف خواهد کرد.
- دانش‌آموز یک برنامه تمرینی مناسب را بر اساس نیازمندی‌های خود ایجاد و انتخاب خواهد کرد.

• دانش آموز پیامد های ناشی از اجرای برنامه های فعالیت ورزشی را پیش بینی خواهد کرد.

• دانش آموز یک برنامه تمرینی روزانه یا هفتگی را طراحی خواهد کرد.

مثال ۱: شما در حال آموزش بازی فوتبال یک گروه ۱۰ ساله هستید شما از آنها میخواهید مهارت های پاس

دادن خود را بهبود ببخشند. برای آموزششان چه اهداف کلی و چه اهداف عینی را تنظیم خواهید کرد؟

مثال ۲: اداره تربیت بدنی و سلامت ناحیه ۱ آموزش و پرورش شهر یزد میخواهد اطمینان حاصل کند که کلیه

دبیران تربیت بدنی اصول کمک های اولیه را می دانند. شما برای آموزش که از این امر حمایت کند چه اهدافی

را می توانید استنتاج کنید؟

نوشتن اهداف عینی آموزشی را می توان از طریق سلسله مراتب ها و طبقه بندی هایی که انواع و سطوح خروجی

های آموزشی را تعیین می کند، تسهیل نمود.

مهمترین سوال در این حوزه آموزشی: آیا اهداف کلی یا اهداف عینی به ایجاد یک آموزش مناسب و اثر بخش

برای یادگیرندگان منجر می شود؟

بر اساس تجربه، تحلیل نیاز یادگیرنده وظیفه تقریباً همیشه اهداف کلی و اهداف عینی کلی آموزش را به دست

میدهند.

جلسه ۲۲

پیامد های عینی یادگیری در کلاس های درس تربیت بدنی:

۱. کسب هویت حرکتی شخص (یعنی هر دانش آموزی باید احساس وجود کند که به عنوان یک فرد مستق یک

مهارتی را انجام دهد)

۲. یادگیری عاطفی و پیوند مثبت با تمرین، ورزش، بازی و حرکات موزون

۳. کسب صلاحیت در حل مشکلات تکنیکی _ حرکتی

۴. کسب صلاحیت در حل مشکلات اجتماعی _ حرکتی (مشکلات بین فردی)

۵. استعداد دانشی و تفکری با هدف یادگیری شناختی _ تفکری (کلاس های درس باید به رشد تفکر بچه ها

کمک کند)

۶. غنی سازی زندگی مدرسه ای (دوران تحصیل)

برنامه های کیفی تربیت بدنی در بروز پیامد های فوق مشارکت دارند.

رابرت میگر ۱۹۸۴، استفاده از سه جزء را در نوشتن اهداف عینی یادگیری توصیه می کند:

• عمل (شناسایی عمل پس از رسیدن به هدف عینی) یعنی باید بدانید بعد از اینکه یک فرد دوره ای را

آموزش دید چکار باید بکند. باید بتواند به خوبی یک حرکت را انجام دهد.

• شرط (توصیف شرایطی که تحت آن یادگیرنده عمل می کند)

• معیار (مشخص کنید که یادگیرنده این عمل را تا چه میزان باید به خوبی انجام دهد)

طبقه بندی موريس و کمپ ۲۰۰۷ از اهداف:

- هدف کلی: به دست آوردن درک و دانش از ویژگی های اجرای ماهرانه (یعنی اجرایی که با بالاترین سطح از مهارت انجام می شود)

- هدف پایانی: توصیف ویژگی های ماهرانه

- هدف توانمندسازی: اجرای ماهرانه و تمیز بین اجرای ماهرانه و غیر ماهرانه

جلسه ۲۳

مقاصد رویکرد ABCD مولندا، راسل و اسمالدینو

مخاطب: شناسایی یادگیرندگان

رفتار: آنچه پس از آموزش انتظار می رود

شرایط: موقعیتی که یادگیری رخ می دهد

درجه: استاندارد مورد قبول

مخاطب: ما باید مخاطب خود را بشناسیم و تا می توانید در این حوزه تخصص سازمان یافته ای را کسب کنید. اگر بتوانید مخاطبان خود را بشناسید کار بسیار مهمی را در فرآیند تدریس انجام دادید وقتی مخاطب را خوب شناختید نیازش را میدانید، هدف برنامهتون را می توانید تعریف کنید و متناسب با آن چیزی را که او میخواهد و با آن شرایطی که او دارد شما یک بسته آموزشی را برایش تعیین بکنید. ما در سازمان نیاز داریم که مخاطبان خود را بشناسیم.

محیط یادگیری

محیطی است که در آن معلم، محتوا و یادگیرندگان قرار می گیرند. یک بافتی است که در آن آموزش شکل میگیرد.

محیط یادگیری فراتر از محیط فیزیکی است و این محیط یادگیری به ما کمک می کند که چه نوع آموزشی را اجرا کنیم و به وسیله نوع آموزشی که باید انجام شود شکل گرفته و تحت تاثیر نگرش ها و تجربیات کسانی قرار میگیرد که این محیط را سازماندهی و اجرا می کنند.

سه عنصر مهم این محیط: معلم، دانش آموز و محتوایی که قرار است آموزش دهیم.

طبقه بندی اهداف تخصصی

کامل ترین طبقه بندی اختصاصی در هدف های رفتاری از (بلوم) است که اهداف را به سه حیطه شناختی عاطفی و روانی - حرکتی تقسیم می کند.

کارشناسان تربیت بدنی حیطه رشد و تکامل اندامی را به این طبقه بندی افزوده اند

حیطه شناختی دارای ۶ سطح است که در زیر به آنها اشاره می کنیم:

- دانش (یادآوری یا بازشناسی امور جزئی و کلی، روش ها، فرایندها، الگوها، شناخت ها یا موقعیت ها)
- فهمیدن (توضیح، تشریح و درک مطالب آموخته شده)
- کار بستن (استفاده از آموخته ها برای حل مشکلات در زمینه های جدید)

- تحلیل (استفاده از آموخته ها برای شکستن یک موضوع به اجزای تشکیل دهنده آن، بازشناسی مفروضات آشکار کردن انگیزه ها و دلایل زیر بنایی آن)
- ترکیب (کنار هم گذاشتن عناصر و اجزا برای ایجاد اثر یا فراورده جدید)
- ارزشیابی (داوری یا قضاوت در باره ارزش یا اعتبار موضوع ها و سودمندی آن ها)

جلسه ۲۴

حیطه روانی - حرکتی

یکی از حیطه هایی است که ما در حوزه تربیت بدنی خیلی باهوش سر و کار داریم و فهم صحیح و شناخت خوب از این حیطه به ما کمک می کند تا بتوانیم بهتر اهداف درس تربیت بدنی را دنبال کنیم و کلاس هایمان مؤثرتر باشد و هم خودمان و هم دانش آموز یک احساس خوبی را داشته باشیم.

سطوح حیطه روانی - حرکتی

۱. ادراک : توانایی تشخیص محرک ها یا نشانه های حسی که در یک مهارت به ورزشکار ارائه می شود را تعریف می کنیم. مثال: وقتی قرار است برای اجرای یک حرکت محرک ها را می خواهیم آموزش دهیم مثلا بگوییم با رها شدن قلم فلان حرکت را انجام بده . در بحث ادراک فرد توانایی تشخیص این نشانه های حسی را داشته باشد.
۲. آمادگی: فردی که داریم باهوش کاری را انجام می دهیم باید نشان دهد که تمایل به انجام آن کار دارد . ما یاد نمی دهیم ما یادگیری را تسهیل می کنیم دانش آموزان باید خودشان یاد بگیرند. یعنی فرد با میل دوست دارد آن کار را انجام دهد.
۳. پاسخ هدایت شده: اگر قرار باشد توانایی خود را برای اجرای حرکتی که ما از او خواسته ایم نشان دهد اسمش را میگذاریم پاسخ هدایت شده. اون کاری که قرار است به عنوان مهارت انجام بدهد را این فرد دارد انجام می دهد.
۴. پاسخ پیچیده و آشکار: مرحله ای که یک پاسخ پیچیده را می برد به سمت اینکه خوب نشان دهد. شاید بهترین نشانش این است که خودش یک مهارت را مستقل و بدون دخالت من و شما را خیلی خوب نشون می دهد همیشه پاسخ پیچیده و آشکار.
۵. انطباق: حالا اگر توانست این مهارت یادگرفته را در یک شرایط یا بافت جدید ببرد اصطلاحا انطباق بدهد این روند یادگیری داره کامل تر می شود. یاد میگیریم شرایط مصنوعی منقل کنیم به شرایط واقعی.
۶. ابتکار: زمانی که یک ورزشکار یک تکنیک جدیدی را به نمایش می گذارد این مرحله ابتکار است.

حیطه عاطفی

- توجه و پذیرش ذهنی: نظر یک یادگیرنده معطوف میشود به یک موضوعی مثلا اجرای ماهرانه یک حرکت اسپک در والیبال در واقع فرد علاقمندی را به این موضوع نشان می دهد.

- پاسخ دادن: می تواند در قالب شرکت کردن در اجرای آن مهارت باشد.
- ارزش گذاری: اگر در جریان پاسخی که می دهد علاقمند به این موضوع نشان دهد به نوعی وارد فاز ارزش گذاری شده و شما می توانید توی این مرحله تعهد و پایبندی اش را برای اجرای این مهارت نشان دهد.
- سازمان دهی: در این مجموعه میره سراغ اینکه این ارزش ها را سازماندهی کند الویت هایش را ، تقدم و تاخرش را توی ذهنش ترسیم کند و این مرحله مهمی است چون پیش نیاز هست برای تبلور ارزش ها پیشنهاد هست برای اینکه بتواند متناسب و هماهنگ عمل کند. اساس اون ارزش جدیدی که خودش توی الویت ها بهش علاقمندی نشان داده و براش مهم هست.
- شخصیت آفرینی و تبلور ارزش ها: توی این مرحله یک ارزش جدید درونی سازی می شود و دانش آموز ما توی ذهن خودش و درون خودش سعی می کند که بهش پایبند بشه.

تبلور ارزش ها در شخصیت				
سازماندهی ارزش ها	سازماندهی ارزش ها			
ارزش گذاری	ارزش گذاری	ارزش گذاری		
پاسخ دادن	پاسخ دادن	پاسخ دادن	پاسخ دادن	
توجه	توجه	توجه	توجه	توجه

اهمیت سه حیطة: بدون توجه به این مراحل، بدون شناخت خوب این مراحل نمی توانید روند تدریستان را، روند رسیدن به اهدافتون رو، روند طراحی برنامه های آموزشی رو تکمیل بکنید. شما به عنوان یک طراح آموزشی باید بدانید که هدف جلسه آموزشی چیه؟

جلسه ۲۵

محیط و پیامد های یادگیری

فرصت های یادگیری و انتخاب راهبرد آموزشی

استانداردهای محتوا و سازماندهی آن

سازمان دهنده ها

محیط یادگیری: محیط یادگیری محیطی است که در آن معلم، محتوا و یادگیرندگان قرار می گیرند. بافتی است که در آن آموزش صورت می گیرد.

محیط یادگیری فراتر از محیط فیزیکی باید در ذهن باشد. هر آنچه که بتواند فضای یادگیری را تحت تأثیر قرار دهد شرایط، موقعیت ها و متغیرهایی که بتواند چه نقش مثبت و چه نقش منفی داشته باشد در قالب محیط یادگیری قابل بحث است.

یادمان باشد که هر وقت میخواهید آموزش یا تدریسی را در برنامهتون ارائه کنید و داشته باشید محیط یادگیری را به بهترین وجه تنظیم کنید.

مثال: یکی از مشکلاتی که ما در بحث یادگیری داریم بحث اختلالات، بحث پارازیت ها است، بحث مشکلات صوتی، حتی بعضی وقت ها مشکل فیزیکی (حضور فرد دیگری که نباید در کلاس درس شما باشد) می تواند محیط یادگیری را تحت تأثیر قرار دهد.

محیط یادگیری از دیدگاه برانفورد، براون و کوکینگ (۲۰۰۳):

- محیط های یادگیرنده محور
- محیط های دانش محور
- محیط های ارزشیابی محور
- محیط های جامعه محور

این محیط ها با یکدیگر همکاری دارند و هر موقعیت آموزشی ممکن است از طریق آن ها دیده شود. محیط یادگیرنده محور: ما و محیط یادگیرنده محور تمرکزمون بر دانش آموز است. دانش آموز با مجموعه ای از تجارب، دانستنی ها، نگرش ها، دانش ها در کلاس درس حضور پیدا می کند. معلم مبنای عملکرد خودش را و شروع یادگیری و محتوای یادگیری دانش آموز را بر اساس دانش قبلی یادگیرنده استوار می کند. محیط های دانش محور: در این محیط ها ما تمرکزمون بر روی این است که بتوانیم یک بسته سازمان یافته علمی رو، دانشی و مجموعه منظمی از دانستنی ها را در یک حوزه است متناسب با آن محتوای درسی به دانش آموزان منتقل بکنیم.

به عنوان مثال شما یک درسی را متناسب با نوع رشته تحصیلی دانش آموز به عنوان یک معلم ارائه می کنید.

درس تربیت بدنی: درس تربیت بدنی ۱، درس تربیت بدنی ۲

حتی سطوح آموزشی دوره دبیرستانی ممکنه که متناسب با اون سرفصل ها شما بسته ای را آماده بکنید. محیط یادگیری ارزشیابی محور: در این محیط ها در حقیقت تمرکز ما بر فرصت های یادگیریه و ارائه بازخوردها برای اینکه بتوانیم تدریس اثربخش تر بشه یادگیری مؤثرتر اتفاق بیفته. پس به نوعی روند جمع آوری اطلاعات برای اینکه بتوانیم قضاوت کنیم در خصوص یادگیرنده ها اعتقاد داریم و تمرکزمون بر این موضوع است. محیط یادگیری جامعه محور: توی این محیط تمرکزمون بر بیرون از محیط مدرسه است. جامعه تشکیل شده از من، شما، مجموعه دانش آموزان. بنابراین وقتی تمرکز ما در خصوص یادگیری بر روی جامعه باشد و منافع اجتماعی مقدم بر منافع فردی ما باشد این محیط، محیط جامعه محور است.

تقسیم بندی دیگر از محیط یادگیری

محیط یادگیری هدایت شده و نامحدود:

در محیط یادگیری هدایت شده، طراح آموزشی مقاصد یادگیری خاصی را بر اساس یک سری فعالیت های نظام مند که ما را به مقاصد خاصی می رساند تعیین نموده و یک سری فعالیت های ساختاری را تجویز نموده است تا شاگردان در آن ها نشان دهند که به مقاصد یادگیری دست یافته اند.

در محیط های یادگیری نامحدود اهداف یادگیری و روش های پیگیری آن اهداف به یکی از این سه روش تعیین می شود:

- ارائه یک مشکل پیچیده به همراه یک تکلیف خاص برای یادگیرنده تا آن را تکمیل کند
 - ارائه یک مشکل پیچیده برای یادگیرنده تا آن را کاوش نماید
 - کمک به یادگیرنده تا مشکل مشخصی را شرح دهد و آن را رفع کند و یا در مورد آن کاوش کند
- وقتی که یادگیرنده بتواند خودش با آزادی و اختیار بیشتری خودشم محتوای درسش را انتخاب کند. خودش حتی از شیوه خاصی که خودش صلاح میدانند برسد. برای حل آن مشکل و پاسخ مورد نظر شما، ما این فضا را فضای یادگیری نامحدود می نامیم و تا جایی که خودش ظرفیت دارد ادامه میدهد و این یادگیری تسهیل می شود.
- کلاس هایی که به شیوه فعال اجرا می شود یادگیری از نوع نامحدود اتفاق می افتد در مقابل کلاس های سنتی از نوع یادگیری محدود هستند و دانش آموز الزاما باید همان موضوع را یاد بگیرد.

جلسه ۳۰ - ۲۶

محیط یادگیری نامحدود باید شامل ۴ بخش جهت پشتیبانی از یادگیرندگان باشد:

- زمینه های فعالسازی: استفاده از منابع اثرگذار برای تحریک بیشتر دانش آموزان در کلاس
- منابع: مجموعه منابع اطلاعاتی؛ ۱. انسانی ۲. الکترونیکی ۳. چاپی
- ابزار: ابزارهایی که سیالی ذهن را برای دانش آموزان در پی داشته باشد برای ایده پردازی همچنین برای مدیریت و جذب منابع انسانی نیز مورد استفاده قرار می گیرد
- داربست: نقش حمایتی و پشتیبانی دارد. از تلاش های دانش آموزان حمایت شده و آنها را تحسین می کنیم.

یادگیری مبتنی بر مسأله PBL

- فعالیت های یادگیری مبتنی بر مسأله موقعیت های آموزشی نامحدود هستند
 - معمولا مسأله برای دانش آموزان ارائه می شود که باید آن را حل نمایند و سپس دانش آموزان تشویق می شوند که با استفاده از منابع و ابزارهای موجود، راه حلی برای مسأله ایجاد نمایند.
- مسائل مطرح و کوضوعات مهم در درس تربیت بدنی چیست؟ مثلا اجازه دهیم دانش آموزان زاویه پرتاب را خود به دست آورند. در بسکتبال بهتر است خود دانش آموز ادراک لازم را برای پرتاب درست توپ داخل تور را داشته باشد.

اصول یادگیری

- یادگیری فرآیندی پویا و فعال است
- یادگیری فرآیندی یکپارچه و کلی است
- یادگیری فرآیند رشد است و جدا از توسعه نیست

- یادگیری هدفدار است
- یادگیری فرآیندی احتمالی و درهم تنیده با محیط است
- یادگیری قابل تغییر می باشد
- یادگیری به زمینه ها بستگی دارد

پیش سازمان دهنده ها و سازمان دهنده ها

تدریس بر اساس الگوی پیش سازمان دهنده :

۱. ارائه پیش سازمان دهنده:

- روشن ساختن منظوره‌های درس، بیان هدف های عمده درس
- ارائه سازمان دهنده: مطلبی که حول مفاهیم اصلی درس است و بسیار کلی و انتزاعی است
- برانگیختن دانش آموز از تجربه دانش مرتبط خود با درس

۲. ارائه مطالب درسی:

سخنرانی، بحث، فیلم، آزمایش و ارائه ی ساختار کلی مطالب آموزشی

۳. تحکیم سازمان شناخت یادگیرنده:

مرتبط بودن مطالب جدید به ساختار ذهنی یادگیرنده است که مستلزم توضیح در روشن شدن مطالب، برقراری ارتباط میان آنها، نقد و بررسی مسائل و مانند آنها

انواع پیش سازمان دهنده ها

۱. دانش آموزان تشویق شوند که مهارت های جلسه قبل را مرور کنند
۲. دانش آموزان تشویق شوند که مهارت های جدید درس را مرور کنند
۳. نمایش بخشی از یک فیلم در مورد اجرای یک تکنیک ورزشی
۴. ارائه ی یک طرح کلی یا دستور جلسه به دانش آموزان
۵. ارائه یک نمودار سازمان دهنده به دانش آموزان
۶. اجرای یک فعالیت مرتبط با محتوای درس

قوانین عمومی برای نشانه ها و پیش سازمان دهنده ها

۱. تمرکز بر آنچه که مهم است
۲. پرسش ها دانش آموز را ملزم به تحلیل اطلاعات کند
۳. قبل از پذیرش پاسخ دانش آموزان یک تأمل مختصر داشته باشند

آزوبل دو نوع اصلی از پیش سازمان دهنده را معرفی می کند:

۱. توضیحی: در اغلب موارد موقعیت ها برای تشریح و توضیح مطالب جدید استفاده می شود
۲. تطبیقی: در ارتباط با مطالب به نسبت آشناتر استفاده می شود

از این پیش سازمان دهنده ها می توان برای کاوش درباره مفاهیم جدید در ارتباط با مفهوم هایی که در ساختار شناختی موجود حاضرند، استفاده کرد.

معیارهای سازمان دهنده آموزشی:

- انعطاف (انعطاف پذیری)
- قابلیت
- تناسب

این مهارت ها باید مطابق با شرایط آموزشی مورد استفاده قرار گیرند این موارد باید تسهیل کننده یادگیری باشند.

سازماندهی محتوا

سازماندهی محتوا باید به شما در پاسخ به این سوالات کمک کند

- آموزش چه مقدار محتوا خواهد داشت؟
- بخش های مختلف محتوا چه زمانی در طراحی آموزشی شخصی می شوند؟
- چه نوع فعالیت هایی برای یادگیرندگان ارائه می شود؟
- برای دانش آموزان با نیازهای خاص چه نوع فعالیت هایی در نظر گرفته اید؟

سازماندهی محتوا به فرد اجازه می دهد که عمق و محدودیت های محتوایی که قرار است پوشش داده شود را ببیند.

یک برنامه درسی برای دوره آموزشی به وسیله محدوده و ترتیب آن، رویدادهای آموزشی و تجارب یادگیری مشمول آن دوره و روش های ارائه ی این وقایع و تجربیات ، توصیف می شود.

سازماندهی محتوا به یک فرد اجازه می دهد که عمق و محدوده های محتوایی که قرار است پوشش داده شود را ببینید.

برای ه رویداد آموزشی، بایستی هم محدوده (مقدار اطلاعات) و هم توالی (ترتیبی که در آن اطلاعات ارائه می شوند) تعیین گردد.

مثال: تعیین محدوده و توالی حرکتی در آموزش مهارت پنجه والیبال

سطوح سازماندهی آموزش

- گسترده (مانند سطح تحصیلی)
- محدود (روابط بین مفاهیم، حقایق و مهارت ها در طول درس)
- عمودی (ترتیب آموزشی (درجات مربیگری درجه ۳، درجه ۲ و ...)
- افقی (فعالیت های مختلف همزمان و تلفیقی در جریان تدریس)

تقسیم بندی تجربیات یادگیری بر اساس دیدگاه جروم برونر

- تجارب حرکتی (رانندگی، شنا)
- تجارب بصری (استفاده از تصویرهای ظاهر ساز مثل عکس و نمودار)
- تجارب نمادی (حجم زیادی از اطلاعات و تجربه ها را به وسیله نمادهایی به فری انتقال می دهند مثل کلمه آفرین)

مخروط تجربی ادگاردیل

۱. خواندن و شنیدن (تعریف کردن، لیست کردن، توصیف کردن)
 ۲. مشاهده تصویر، فیلم، حضور در نمایشگاه ها، آزمایشگاه ها، مشاهده یک نمایش علمی (نمایش دادن، انجام دادن، به کار بردن)
 ۳. شرکت در کارگاه های علمی، طراحی و تجربه مبتنی بر همکاری گروهی، شبیه سازی و تجربه کار با مدل ها، طراحی و برنامه ریزی و اجرای یک طرح و تجربه مستقیم آن (تجزیه و تحلیل کردن، تعریف کردن، ساختن و ارزیابی کردن)
- هر چقدر به قسمت پایین نزدیک تر می شویم ماندگاری افزایش می یابد پس سعی کنید در عمل آن را نشان دهید و شرایط اجرا را برای دانش آموزان مهیا کنید

پیوستار تجربیات یادگیری

- تجربیات یادگیری را می توان در یک پیوستار قرار داد
 - در یک سوی پیوستار تجربیاتی وجود دارند که در آن یادگیرنده مهارت ها و مفاهیم و نگرش ها را در یک فعالیت واقعی محسوس کسب می کند
 - در سمت دیگر پیوستار فعالیت های کاملا انتزاعی و مصنوعی قرار دارند.
- برنامه های تربیت بدنی امروزی می توانند به پیشرفت دانش آموزان در هر حیطة تا ترکیبی از حیطة های اصلی یادگیری کمک کنند.

یادگیری مشارکتی

رویکردی دانش آموز - محور است و هدف اصلی آن شرکت فعال و معنادار دانش آموز در فرآیند تمرین و یادگیری است

در این مدل آموزشی برای رسیدن به هدف دانش آموزان با یکدیگر در زیرگروه های کوچکتر، منطو و همگن تلاش می کنند و هر فرد نه تنها مسؤل یادگیری خود است بلکه به هم گروهی های خود نیز برای رسیدن به هدف جمعی کمک می کند.

عناصر یادگیری مشارکتی

۱. همبستگی مثبت
۲. تعامل تدریجی رو در رو
۳. مسئولیت فردی و گروهی
۴. مهارت های فردی و گروهی
۵. پردازش گروهی

جلسه ۳۱

عناوین درس: طرح واحد یادگیری، ترجیحات یادگیری، یادگیری حرکتی، نقشه ذهنی، فرصتهای یادگیری

طرح واحد یادگیری: معمولا شامل اهداف ترسیم شده بصری واحد یادگیری (با استفاده از نقشه های ذهنی و مفهومی)، جزئیات محتوا، زمان اختصاص داده شده برای تکمیل هر مرحله، چگونگی طراحی درس توسط مولفان یا معلمان برای تحقق این اهداف به طور جمعی، پیش آزمونهای لازم و پس آزمونهای مناسب براساس اهداف واحد یادگیری و اتصالات متقابل برنامه درسی با طرح های درسی می باشد.

یک طرح واحد یادگیری نیز برای نشان دادن اهداف اصلی یک واحد یادگیری و اینکه چگونه درسها، ارزیابی ها و جلسات عملی برای دستیابی به اهداف واحد ارتباط برقرار می کنند مهم است.

از این رو، برنامه های واحد اغلب برای بحث در مورد بررسی های برنامه درسی استفاده می شود و همچنین به توضیح نگرش ها، مهارتها و دانشهایی که انتظار می رود دانش آموزان دست یابند می پردازد.

اصول ایجاد فرصتهای یادگیری بر اساس تفکر برنامه درسی

- تمرین مناسب (appropriate practice): تمرینی است که متناسب با ظرفیت یادگیرنده باشد. بحث توالی امرین طی شده باشد.
- رضایت خاطر (satisfaction): کسی که در برنامه یادگیری ما میخواد شرکت کنه حتما باید میل به حضور در برنامه های آموزشی داشته باشند. شما باید محیط آموزشی را برای دانش آموز لذت بخش کنید. باید نگرش های او را به مرحله تبلور شخصیت برسانید
- موفقیت (success): باید کاری کنید که بچه ها طعم موفقیت رو بچشند در کلاس درس
- رویکردهای چندگانه (multiple approaches): برای اینکه فرصت یادگیری خوبی فراهم کنیم باید در یک طیف گسترده ای و از ابعاد مختلفی رویکردهای مربوط به یادگیری را بلد باشیم و برای هر شخصی در هر زمان خاصی متناسب با آنچه باید آموخته بشود بتونم رویکرد خاصی استفاده کنم. این جزو اصولی است که بتوانیم یک فرصت یادگیری مطلوب را برای بچه ها فراهم کنیم
- پیامدهای چند گانه (multiple outcomes): تایلر وقتی این ها رو مطرح می کنه به پیامدهای چندگانه هم اشاره می کنه بعضی وقتها ممکن است که خروجی کلاس شما پیامدهای متفاوت و چندگانه ای را دنبال

کند. ما مجموعه ای از اهداف رو داریم، قرار نیست فقط تک بعدی حرکت کنیم و یک هدف خاص رو دنبال کنیم.

برای اینکه بتوانید فرصتهای یادگیری را بهتر طراحی کنید نیاز دارید سبکهای یادگیری دانش آموزان را یاد بگیرید. آیا همه یک جور یاد می گیرند؟ خیر

مفهوم سبکهای یادگیری نشان می دهد که دانش آموز در چه شرایطی ترجیح می دهد درگیر یادگیری شود. از آنجا که هر الگوی آموزشی ذاتا یک محیط منحصر به فرد یادگیری را مشخص می کند، مفهوم ترجیحات یادگیری (ریچمن و گراشا ۱۹۷۲) به خوبی در آموزش مبتنی بر الگو عمل می کند.

جلسه ۳۲

ترجیحات یادگیری به این معناست که یادگیرنده چه چیزی را برای یادگیری برتری می دهد؟ در این حوزه ریچمن و گراشا مفهوم ترجیحات یادگیری را مطرح کردند و بر این باورند که هر الگوی آموزشی ذاتا یک محیط منحصر به فردی را مشخص می کند که افراد در آن محیط خاص می توانند رشد کنند و یاد بگیرند و مسیر بالندگی را طی کنند.

ریچمن و گراشا برای ترجیحات یادگیری دانش آموزان سه بعد تعریف کردند و برای هر بعد دو قطب تعیین کردند. این ابعاد دو قطبی که مشخص می کنند هر دانش آموز چه محیطی را برای یادگیری ترجیح می دهد عبارتند از :

- نگرش دانش آموزان به یادگیری: گریزان از یادگیری، در مقابل شرکت کننده در یادگیری
 - نگرش دانش آموزان به معلمان و یا هممتایان: رقابت جو در مقابل یاری گر
 - واکنش دانش آموز نسبت به جریانات کلاسی: وابسته در مقابل مستقل
- جوناسن و گرابوفسکی (۱۹۹۳) حدهای دو قطبی هر سه ویژگی الگوی ریچمن و گراشا را تحلیل کردند تا راهبردها و موقعیتهای تدریس را به بهترین نحو با ترجیحات دانش آموزان تطبیق دهند:
- دانش آموز یاریگر:** ترجیحات یادگیری این دسته از دانش آموزان عبارتند از : کار در گروه کوچک، شرکت در فعالیتهای دانش آموز ساخته، پروژه های گروهی، سنجش از طریق همتا، تعامل با معلم .
- دانش آموز رقابت جو:** ترجیحات یادگیری این دسته از دانش آموزان عبارت است از : راهبردهای تدریس مستقیم، برخورداری از فرصتهایی برای پرسیدن در کلاس و تایید شدن از سوی معلم
- دانش آموز مستقل:** ترجیحات یادگیری این دسته از دانش آموزان عبارتند از: یادگیری طبق روال شخصی، فرصتهای مطالعاتی، مستقل، فعالیتهای دانش آموز ساخته، و راهبردهای تدریس غیر مستقیم
- دانش آموز وابسته:** ترجیحات یادگیری این دسته از دانش آموزان عبارتند از: راهبردهای تدریس مستقیم، سنجش های معلم محور، زمانبندی های مشخص برای فعالیتهای کلاسی و تکالیف خارج از کلاس

دانش آموز شرکت کننده: ترجیحات یادگیری این دسته از دانش آموزان عبارتند از: بحث های کلاسی، سنجشهای بدیع، فعالیتهای یادگیری فردی، معلمانی که فرصتهای یادگیری را برای تجزیه و ترکیب مهیا می کنند، ارائه مشتاقانه تکالیف

دانش آموز گریزان: ترجیحات یادگیری این دسته از دانش آموزان عبارتند از: حذف تکالیف ضروری در کلاس، تعامل خیلی کم با معلم و سایر دانش آموزان، خودسنجی و حذف آزمون ها

ترجیحات دو مقوله ای یادگیری دانش آموزان (برگرفته از ریچمن و گراشا ۱۹۷۴)	
دانش آموز شرکت کننده	دانش آموز گریزان
انگیزه قوی برای یادگیری محتوا درس دارد	انگیزه کمی برای یادگیری محتوای درس دارد
دوست دارد مسئولیت زیادی را برای یادگیری بر عهده بگیرد	دوست دارد مسئولیت بسیار کمی برای یادگیری بر عهده بگیرد
با دیگران در فعالیتهای مشارکت می کند	ترجیح می دهد با دیگران مشارکت نکند
هر آنچه مورد نیاز است انجام میدهد	هر آنچه را که خودش بخواهد انجام می دهد
دانش آموز یاریگر	دانش آموز رقابت جو
در هر کاری شرکت می کند	رقابت می کند
همراهی و همکاری می کند	انگیزه اش این است که بهتر از دیگران عمل کند
از کار کردن با دیگران لذت می برد	از رقابت کردن لذت می برد
تربیت بدنی را فرصتی برای یادگیری و تعامل با دیگران می کند	تربیت بدنی را به صورت یک میدان رقابت تلقی می کند که باید در آن برنده شود
دانش آموز مستقل	دانش آموز وابسته
برای خود تصمیم می گیرد	به اطلاعات و ساختاری که معلم تعیین می کند وابسته است
برای خود وارد عمل می شود	نیاز دارد که دیگران برایش تعیین تکلیف کنند
حاضر است مطالب ضروری را یاد بگیرد	آنچه را مورد نیاز است یاد می گیرد
حاضر است به دیگران گوش دهد	در موارد فکری کنجکاوی چندانی نشان نمی دهد
اعتماد به نفس قوی دارد	اعتماد به نفس کمی دارد

مراحل یادگیری حرکتی: ۳ مرحله دارد: ۱. مرحله کلامی - شناختی ۲. مرحله حرکتی ۳. مرحله خودکار یا اتونومیک

مرحله کلامی - شناختی:

در این مرحله شناخت فرد را بالا میبریم. توضیح می دهیم تفسیر می کنیم و با ارائه اطلاعات در مورد موضوع درسی زمینه را فراهم میکنیم برای مراحل بعدی. در این مرحله چارچوبهای تئوری کلامی و نظری ارائه میشه.

- آماده سازی تمرین
- انگیزش
- ارائه دستورالعمل
- ساخت تمرین
- تمرین اولیه ، تمرینات مسدود و تصادفی ، تمرینات ثابت و متغیر و بازخورد

مثال: قراره در مورد صخره نوردی صحبت کنیم، در ی ک جلسه انواع صخره ها رو میگی و توضیحات صخره ها رو میگی اما فرد صخره نورد نمیشه تا وارد عمل نشه. این مرحله در حد کلامی و نظری هست اما هنوز مهارت یاد گرفته نشده است. پس باید وارد مرحله حرکتی شویم

مرحله حرکتی

در مرحله حرکتی بچه ها اقدام میکنند به اجرای حرکات، تمرینها، حرکاتی که متناسب با توانایی و مهارتشون من معلم آمده کردم. در این بخش بچه ها به محل تمرین ورود می کنند و تمرینات متفاوتی که شما بهشون دادید اجرا می کنند و شما بهشون بازخورد میدید. شما در این مرحله فرصت می دهید فرد خودش را بیازماید. با محیط تعامل پیدا کرده و یاد می گیرد. اتفاقا در این مرحله ممکنه رشد حرکتی بچه ها زیاد نباشه. باید مواظب باشید بچه ها در این مرحله سرخورده نشن و تمرین رو ترک نکنن. اگر لازم شد باید تمریناتتان را قطعه سازی کنید، ترکیب کنید، تلفیق کنید تا بر این اساس وارد مرحله خودکاری شود.

- ساخت تمرین به محض اینکه فراگیرنده توانایی انجام حرکت را به دست آورد.
- یادگیری برنامه و پارامترها، تمرین ثابت و متغیر، تمرین مسدود و تصادفی، بازخورد، تمرین ذهنی، شبیه سازها و انتقال

- آموزش برای شناسایی خطا (kp, kr)

مرحله خودکاری

یعنی مرحله ای که شما هنگام اجرای دریل دیگه به حرکت دستتون فکر نمی کنید، دیگه به کدهایی که معلمتون داده فکر نمی کنید، به این فکر می کنید که چگونه توپ بره داخل سبد، یا به کی باید پاس دهید. فرد

خیلی باید تمرین کند تا به این مرحله برسد. کار نیکو کردن از پر کردن است. در این مرحله میزان توجه فرد به اجرای ماهرانش کمتر است.

- تمرین برای خودکار شدن
 - مهارتهای روانشناختی و تمرین ذهنی (کاهش نیاز به توجه)
- یکی از نقاط شاخص تربیت بدنی بحث زیبا شناختی است بحثهایی که در مرحله سوم یادگیری حرکتی خودش را به نمایش می گذارد.

جلسه ۳۴

تمرین کلی، بخش بخش و ساده سازی

یکی دیگر از مفاهیمی که همه شرکت کنندگان در آموزش خود از آن استفاده می کردند مفهوم تمرین کلی، بخش بخش و ساده سازی بود.

تمرین یعنی چه؟ چرا به بچه ها تمرین میدیم

تمرین ایجاد فضایی است که به خودمون فرصت بدهیم تا دانسته هایمان را به کار ببریم. چیزی که قراره در محیط واقعی به کار ببریم یا اجرا کنیم بتوانیم در محیطی ساختگی آن را تمرین کنیم. معلم باید در طراحی تمرین مهارت داشته باشد. و خلاقیت و نوآوری داشته باشد. معلم باید بتواند تمرینها را به گونه ای مختلف ارائه کند تا بحث تنوع، جذابیت در کلاس اتفاق افتد.

در تربیت بدنی ما مهارتها را تجزیه میکنیم و ساده سازی می کنیم. هر چه از سمت ساده به مشکل حرکت کنید یعنی دارید به اجراهای واقعی نزدیکتر میشوید. بنابراین باید بتوانید مهارت رو بشکنید. برای اینکه بخواهید مهارت را تجزیه کنید باید ببینید این مهارت اصلا تجزیه پذیر هست یا نه؟ تعریف گاتری از مهارت: مهارت یعنی اینکه فردی قابلیتی را با یک بیشینه ای از اعتماد و با حداقل انرژی به بهترین وجه در کوتاه ترین زمان انجام بده. این شرایط، شرایط تصادفی نیست و کسی که این کار را انجام دهد بهش فرد ماهر می گوییم. شما باید بتوانید این مهارتها را تجزیه و تحلیل کنید

انواع طبقه بندی مهارتها

- مهارت شناختی در مقابل مهارت حرکتی: مثلا در شطرنج بحث شناخت هست ما نیاز به شناخت داریم نه زیبایی حرکت اما مثلا در ژیمناستیک ما انتظار داریم فرد یک بالانس زیبا بزنه، یه دریبل زیبا بزنه که اینا مهارت حرکتی هستند.
- مهارت باز و بسته
- مهارت مجرد، زنجیره ای، تداومی: تداومی را همیشه شکست.

هدف تمرین:

- تعیین مهارت ملاک
- یادداری دراز مدت: تمرین کاری می کند که ما مهارتی را که آموخته ایم بتوانیم آن را به حافظه بلند مدت منتقل کنیم
- انتقال و تعمیم: باید بتوانیم مهارتهایی که اجرا می کنیم را به شرایط واقعی منتقل کنیم. شرایط واقعی همون بازیهای رقابتی حرفه ای هست
- قابلیت عمومی حرکت

نمایش یا الگودهی

همه معلمان در آموزش خود از مفهوم نمایش یا الگو دهی استفاده می کنند به عنوان مثال معلم بسکتبال برای آموزش تکنیک شوت، ابتدا مهارت را برای فراگیران اجرا می کند و از دانش آموزان میخواهد که با دقت به انجام مهارت نگاه کنند و بعد از اجرای معلم ، دانش آموز تکنیک شوت را انجام دهد.

اما معلم همه مهارتهای همه رشته های ورزشی را در یک سطح عالی ندارد پس در این مواقع از الگوهای داخل کلاس استفاده کنید مثلا بازیکنی که در سطح حرفه ای کار کرده و... یا مثلا از فیلم استفاده کنید برای آموزش الگوها اگر الگوی خوبی نباشد می تواند اثرات منفی را بر روی دانش آموزان بگذارد.

جلسه ۳۵

بازخورد انگیزشی

معلمان همیشه سعی می کنند در حین و بعد از اجرای مهارت، به دانش آموز بازخورد انگیزشی دهند و با به کار بردن کلماتی مانند: خوب بود، عالی بود و آفرین فراگیران را تشویق کرده و به آنها انگیزه بدهند.

در همین راستا وارد بحث انتقال میشود . بچه ها در شرایط تمرین یاد می گیرند تا آن را به شرایط واقعی انتقال دهند.

تدریس برای انتقال یادگیری:

بیشینه سازی انتقال از یادگیری قبلی و گزینش روشهایی در سازماندهی تمرین است که انتقال و تعمیم را به حداکثر می رسانند.

- توجه به شباهت مهارتها
- استفاده از نشانه ها برای تاکید: در دروس تئوری خیلی از نشانه ها استفاده می شود
- بر انتقال به مهارتهای بعدی تاکید کنید: مثال: معلم میگه با دیوار پاسکاری کن تو بسکتبال؟ چرا؟ در حقیقت از واژه انتقال استفاده میکنیم تا بتونیم اون رو در شرایط واقعی با حریف واقعی تمرین کنیم

انتقال درون تکلیفی و بین تکلیفی

یکی دیگر از مفاهیم مشترک، مفهوم انتقال درون تکلیفی و بین تکلیفی است، هدف از مفهوم درون تکلیفی انجام تمرین توسط دانش آموز و انتقال آن به شرایط بازی و مسابقه است.

اصول انتقال حرکتی

- انتقال حرکتی کم ولی مثبت است
 - در ابتدای مراحل یادگیری انتقال بیشتر است :
 - توانایی های پایه منتقل نمی شوند
 - انتقال منفی رایج نیست
 - اصول انتقال معمولاً در حیطه شبیه سازی مورد استفاده قرار می گیرد (هر چقدر محیط تمرینی شما به شرایط واقعی نزدیکتر شود، ضریب انتقال بیشتر می شود)
 - انتقال بین مهارتها به شباهت حرکتی و مفهومی آنها بستگی دارد.
- این بحث ها برای یادگیری های آینده مهمه اما وارد توضیح تک به تک آنها نمی شویم:
- طبقه بندی تکالیف
 - طبقه بندی مهارتها (باز و بسته، مجرد - زنجیره ای و مداوم، شناختی - کلامی ، ساده و پیچیده ، خطرناک و ایمن و.....)
 - تعیین فهرست ابعاد مهم سازماندهی تمرین
 - ارائه تکلیف حرکتی بر اساس نوع طبقه بندی مهارت
 - تاکیدات ادراکی
 - اهمیت خطا
 - وابستگی های متوالی
 - احتمال خودکار شدن
 - یادگیری برنامه ها و پارامترها
 - معنی دار بودن بازخورد درونی

نقشه ذهنی (mind map)

نقشه ذهنی یک روش ترسیمی و جایگزین یادداشت برداری سنتی می باشد که به شما کمک می کند به راحتی مطالب را به خاطر بسپارید. روش کار به این صورت است که موضوع اصلی یا همان نکات کلیدی را در مرکز یک صفحه می نویسیم و در مرحله بعد نکات مهم و زیرمجموعه ها را با شاخه های مختلف به موضوع اصلی متصل می کنیم. البته استفاده از روش نقشه ذهنی برای یادداشت برداری همه دروس امکان پذیر نیست و برای مطالبی

که قابل سازماندهی می باشند مانند اجرای حرکات زمینی در ورزش ژیمناستیک (مهارت های بسته) کاربرد دارند.

مزایای استفاده از نقشه ذهنی

- نقشه های ذهنی ابزار های مناسبی برای ثبت اطلاعات هستند و به شما کمک می کنند مقادیر زیادی از اطلاعات را فشرده کنید و بعد از آنها استفاده کنید
- استفاده از نقشه ذهنی تکنیک بسیار موثری در یادداشت برداری است. به جای اینکه در کلاس تک تک کلماتی که از زبان معلم جاری می شود را بنویسید عنوان موضوع اصلی درس را در مرکز صفحه بنویسید و موضوعات فرعی را با شاخه ها به آن اضافه کنید
- نقشه های ذهنی ابزارهای بسیار کارآمدی برای ارائه اطلاعات و پروژه های گروهی هستند
- با استفاده از نقشه ذهنی مرور و دوباره خوانی کتابهای درسی آسان می شود. نقشه ذهنی برای امتحانات دانش آموزان و دانشجویان در وقت صرفه جویی می کند

جلسه ۳۶

این جلسه: راهبردهای تدریس

فرآیند برنامه ریزی درس تربیت بدنی

نیازسنجی:

- توجه به نیازهای جامعه
- توجه به نیازهای دانش آموزان
- توجه به ویژگی های درس تربیت بدنی به معنای علم حرکت و تربیت از راه حرکت

تهیه راهنمای برنامه درسی:

- تعیین مبانی برنامه درسی مبتنی بر نیازهای جامعه
- تعیین اهداف برنامه درسی در سه سطح دانشی، مهارتی و نگرشی
- تعیین رویکرد برنامه
- تعیین روشهای ارزشیابی درس
- تعیین ویژگی های معلم
- تعیین ملزومات و تجهیزات لازم

فرآیند برنامه ریزی درس تربیت بدنی

- اعتبارسنجی: همه گفته های شما باید روایی و اعتبار داشته باشند
- تولید مواد آموزشی

- اجرای آزمایش برنامه در چند استان: اول برنامه رو در چند استان اجرا میکنیم اگر جواب داد در کل کشور به کار می بریم
- اعمال اصلاحات پس از اجرای آزمایشی
- معرفی برنامه از طریق آموزش معلمان مربوطه
- اجرای سراسری
- ارزیابی سالانه از برنامه

عوامل موثر بر انتخاب مواد و وسایل آموزشی: (برای اینکه یادگیری بهتر اتفاق بیفتد نیاز به تجهیزات دارید)

۱. موقعیت یادگیری
۲. ویژگی های فیزیکی مواد
۳. ویژگی های تکلیف: باید تکلیف را متناسب با ویژگی های یادگیرندگان طراحی کنید.

توضیح موقعیت یادگیری:

آموزش در یک موقعیت یادگیری تدارک دیده می شود. ویژگی های این موقعیت، وسایلی را که به طور سودبخش تری می توان به کار گرفت محدود می کند. مثلا انواع وسایلی که در بازی های کلاسی پایه سوم ابتدایی به کار گرفته می شوند در مقایسه با وسایلی که برای آموزش درس در یک کلاس دبیرستانی به کار می روند متفاوت است. مهمترین ویژگیهای فیزیکی یک وسیله آموزشی:

الف) توانایی انتقال پیام مورد نظر

ب) قابلیت حمل و نقل

ج) سهولت کاربرد

د) سهولت دستکاری و تعمیر

ه) قابلیت رجوع

توضیح ویژگی های تکلیف:

در انتخاب وسایل آموزشی، نوع عملکردی که در نتیجه آموزش از یادگیرندگان انتظار می رود باید به دقت مطالعه شود.

ویژگی های یادگیرندگان: خصوصیات ویژه یادگیرنده، نوع خاصی از وسیله آموزشی را طلب می کند. از طرف دیگر، هر کدام از یادگیرندگان به روش های مختلف یاد می گیرند و سبک های یادگیری متفاوتی دارند کاتلین: هر فردی منحصر به فرد است.

جلسه ۳۷

عناوین درس: ارزشیابی، طراحی واحد یادگیری، طرح درس

پیامدهای یادگیری چه چیزهایی هستند؟ ملاکهای سنجش چه چیزهایی هستند؟
خودارزیابی

ارزشیابی توسط معلم

ارزشیابی از واحد یادگیری

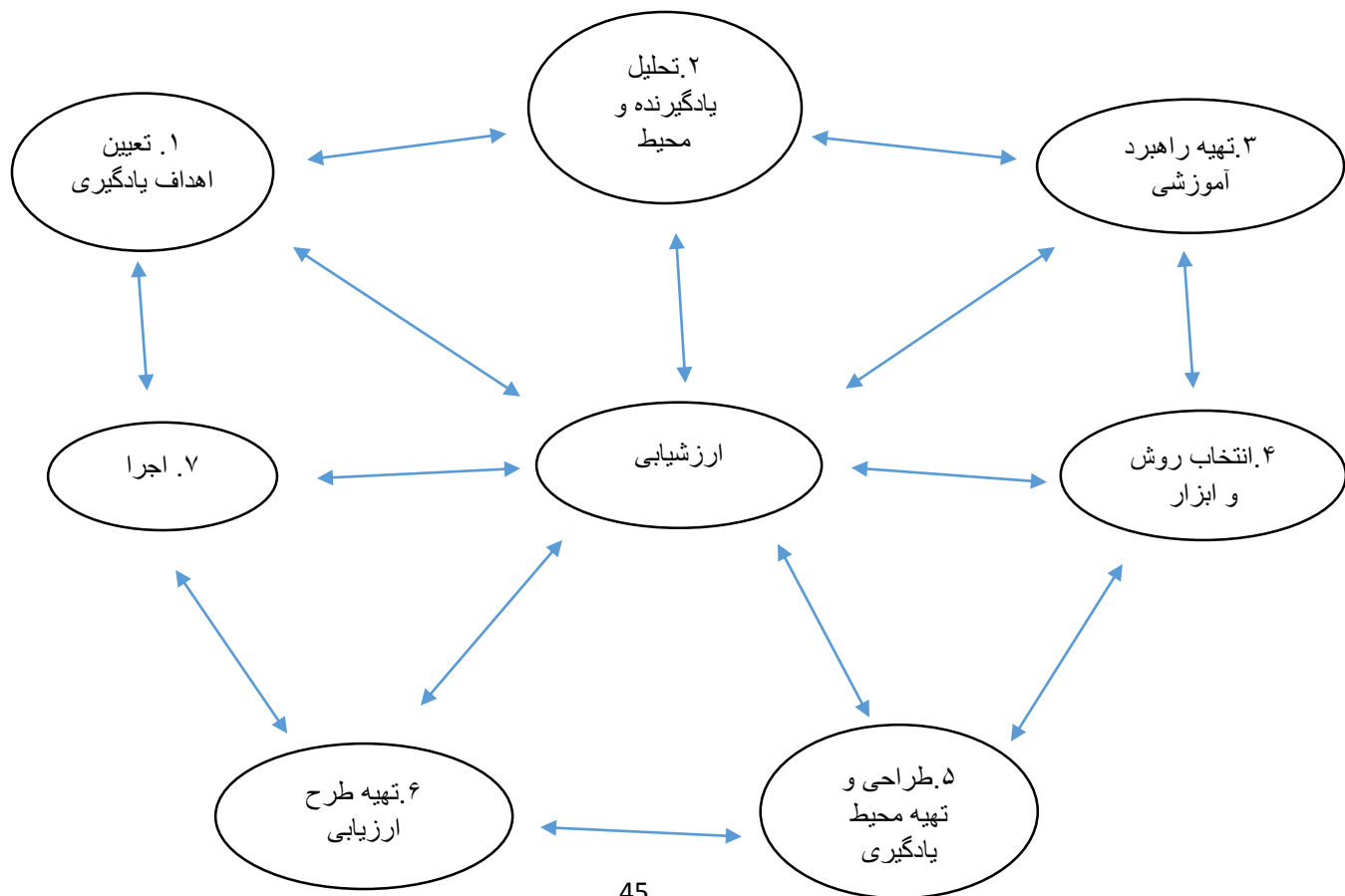
چگونه یادگیری را بهبود دهیم؟

ارزشیابی: روند جمع آوری اطلاعات به منظور قضاوت و تصمیم‌گیری.

چرا ارزشیابی میکنیم؟

- نشان دادن اهمیت محتوای آموزشی در نظر دانش آموز
- آسان کردن جریان یادگیری و کمک به فرایند یادگیری
- روشن کردن نقاط ضعف و قوت دانش آموز/ نظام آموزشی:
(اهمیت نقاط ضعف، بیشتر از نقاط قوت میباشد، یعنی به نقاط ضعف باید بیشتر توجه داشته باشیم، حلقه های ضعیف رو باید بشناسیم).
- سنجش میزان برآورده کردن اهداف طرح درس
- کمک به بازنگری برنامه درسی و همه بحث های مرتبط با مدیریت آموزشی/ برنامه ریزی درسی/ فرایند تدریس.

تاثیر متقابل موضوعات مرتبط با فرایندهای آموزش و تدریس با ارزشیابی:

مجموعه این متغیرها تحت تاثیر مقوله ارزشیابی قرار میگیرند و متقابلاً ارزشیابی به ما کمک میکند که در این خصوص بازنگری کرده و اقداماتی را انجام دهیم تا بتوانیم به بهترین وضعیت برای تدریس بهتر و یادگیری بیشتر دانش آموزان برسیم.

جلسه ۳۸

انواع ارزشیابی:

تشخیصی (در شروع کار)، تکوینی (در روند کار)، پایانی (پایان کار).

تشخیصی:

ابزاری ارزشمند برای اینکه بتوانیم اطلاعات خوبی را در حوزه های شناختی، روانی حرکتی و عاطفی دانش آموزان به دست بیاوریم.

پیش بینی برنامه درسی بر اساس وضعیت حال حاضر دانش آموزان (از هر نقطه ای همیشه شروع کرد، تشخیص نقطه آغازین مهم است)

تعریف کامل: ابزاریست برای سنجش دانش ها، مهارت ها و نگرش های مرتبط با درس جدید تا به معلم کمک کند نقطه شروع درس را آغاز کند. به همین دلیل به آن ارزشیابی آغازین هم گفته می شود.

مثال یک: آموزش شنا: دست کرال سینه

رفتار ورودی: دانش ها، مهارت ها و نگرش هایی که پیش از شروع درس جدید انتظار می رود دانش آموز با خود به کلاس بیاورد. (آشنایی با آب و توانایی انجام حرکات مقدماتی آشنایی با آب و نحوه صحیح انجام پای کرال سینه. مثال: از دانش آموز انتظار می رود پیش از آموزش درس جدید (دست کرال سینه) توانایی اجرای مهارتهای قبلی را داشته باشد.

به خوبی پای کرال سینه را می زند، میتواند سر بخورد و پا بزند، در حین سر خوردن و پا زدن می تواند یک یا دو بار سر را از آب بالا بیاورد و نفس بگیرد. آماده است تا آموزش حرکت دست را یاد بگیرد.

مثال دو: هدف کلی: یادگیری مهارت ساعد والیبال

ورودی: انتظار می رود قبل از شروع جلسه آموزش مهارت ساعد: دانش آموز بتواند به خوبی مهارت پنجه والیبال را انجام دهد، اصول اجرای حرکت پنجه را به خوبی انجام دهد، در تمرینات گروهی به خوبی با پنجه توپ را ارسال کند، در جریان بازی با استفاده از پنجه توپ را ارسال کند، شکل های مختلف اجرای مهارت پنجه را به صورت کوتاه و بلند و در وضعیت های بدنی مختلف انجام دهد و ...

اگر مرحله تثبیت مهارت، خوب انجام نشه و دانش آموز زودتر از زمان موعود، به مرحله بعدی (مهارت بعدی) ورود پیدا کند، ممکن است تداخل در یادگیری اتفاق بیفتد.

جلسه ۳۹

ارزشیابی تکوینی: یا ارزشیابی در حین تدریس (که می تواند از هدر رفتن منابع جلوگیری کند)

اهداف:

- سنجش میزان درگیر شدن افراد در جریان تدریس
- سنجش روش تدریس و طرح درس معلم و بازنگری آن
- کمک به بهبود جریان تدریس و شناخت موانع موجود
- اطلاع از میزان پیشرفت تدریجی دانش آموز
- در این مرحله به دانش آموز بازخورد داده می شود.

ارزشیابی پایانی:

در پایان یک مرحله آموزشی انجام می گیرد و هدف از آن جمع بندی دانسته ها و مهارت های دانش آموز و در نهایت آگاهی از میزان پیشرفت دانش آموز می باشد.

جدول ۱. جدول راهنمای ارزشیابی در تربیت بدنی (پایه پنجم)

حوزه ارزشیابی	ابعاد حوزه ارزشیابی	موضوعات	بارم بندی	روش ارزیابی	ابزار جمع آوری اطلاعات
مهارتی	آمادگی جسمانی	استقامت قلبی عروقی استقامت عضلانی انعطاف پذیری سرعت عکس العمل	۴	مشاهده رفتار دانش آموز در حین فعالیت	آزمونهای استاندارد شده آمادگی جسمانی و آزمونهای معلم ساخته
	مهارت های ورزشی	پاس، دریافت شوت و شوت سه گام بسکتبال پاس، دریافت شوت و شوت سه گام هندبال سرویس، فورهند و بک هند و اسمش در بدمینتون استارت نشسته و ایستاده در دو و میدانی	۸	مشاهده رفتار دانش آموز در حین فعالیت	آزمونهای استاندارد شده مهارت های ورزشی آزمونهای معلم ساخته چک لیست مهارت ها
دانستنی ها	حرکات پایه و وضعیت بدنی	ایستادن و خستگی، نشستن و بیماری	۰/۵	بصورت کتبی یا شفاهی	تشریح، جور کردنی، پرسش و پاسخ
	آمادگی جسمانی	جاده تندرستی و ابزارهای اندازه گیری آمادگی جسمانی	۱		
	بهداشت و تغذیه	نقش آب در فعالیت ورزشی و اهمیت کنترل وزن	۰/۵		
	ایمنی در ورزش	آگاهی از اماکن پرخطر و ورزشهای ایمن آشنایی با ابزاری که از آسیب دیدگی جلوگیری میکند.	۰/۵		
	رشته های ورزشی	فواید و ویژگی ها	۰/۵		
	اهداف تربیت بدنی	ابعاد عاطفی و الهی تربیت بدنی	۱		
نگرش ها					

جلسه ۴۰

طراحی واحد یادگیری:

تعریف واحد یادگیری: چند رویداد یادگیری مرتبط به هم و معنی دار که با ارائه آن، دانش آموزی می تواند به شایستگی مهمی دست یابد.

واحد یادگیری: عبارت است از پیشبرد زنجیره وار درسها برای بسط یک موضوع یا مضمون که در آن، محتوا، مفاهیم، مهارت ها و ارزش ها با بیانی روشن و دقیق بسط داده میشود.

مثال: پنجه والیبال، نحوه گرفتن راکت در تنیس روی میز و ...

هدف طراحی واحد یادگیری: هدف آن است که یادگیرنده بتواند از آنچه یاد میگیرد معنای تازه ای بسازد و با استقلال و اثربخشی بتواند آن را در موقعیت های واقعی به کار گیرد.

علت طراحی واحد یادگیری: نیاز دانش آموزان، نیاز جامعه، اهمیت موضوعات خاص، کافی نبودن مطالب کتاب و ...

چیستی واحد یادگیری: مفاهیم، ارزش ها و مهارت هایی است که به نیاز های دانش آموزان پاسخ می دهد.

ساختار و بخش های واحد یادگیری:

بخش ورودی و مقدماتی: ایجاد انگیزه در یادگیرنده، مشخص کردن حوزه و موضوع یادگیری، ایجاد ارتباط بین موضوع یادگیری و کاربردهای آن در زندگی فراگیر

بخش اصلی شامل: هدف ها، مفاهیم، روش ها، گرایش ها و مهارتهایی است که به نیازهای اساسی دانش آموزان پاسخ میدهد.

بخش پایانی شامل:

- جمع بندی و مرور آموخته های واحد یادگیری
- مرتبط ساختن آموخته های آن واحد با یکدیگر و با آموخته های پیشین (توجه به نقشه مفاهیم)
- فراهم ساختن دریچه ای به سوی یادگیری های فراتر می باشد.

جلسه ۴۱

نکته: واحد های یادگیری از درسی به درس دیگر متفاوت هستند ولی همه آنها از یک چهارچوب کلی برخوردارند.

ویژگی های یک واحد یادگیری مناسب:

- مطابق با نیاز ها، استعدادها، علایق و تفاوت های فردی دانش آموزان در زمینه های مختلف از جمله اعتقادی، اخلاقی و فرهنگی و هنری، علمی و آموزشی، سیاسی، اقتصادی، زیستی و اجتماعی می باشد.
- مطابق با امکانات منطقه و توانمندی های معلمان باشد.

- به همه عناصر برنامه درسی شامل: هدف، محتوا، سازماندهی، روش، زمان و موقعیت و ارزشیابی و ارتباط آن ها با یکدیگر توجه کافی شده باشد.
 - در دوره ابتدایی در طراحی واحد یادگیری به ویژگی های:
 - عینی بودن (محسوس و ملموس بودن مفاهیم)
 - عملی بودن (مبتنی بر توانمندی ها و فعالیت های دانش آموزان باشد)
 - برانگیزاننده بودن موضوع متناسب با ذوق و علاقه دانش آموزان توجه کافی شود.
- نکته: به علائق بچه ها باید توجه داشته باشیم. یک واحد یادگیری مناسب باید مناسب با علاقه بچه ها باشد، باید محیط لذت بخشی را برای دانش آموزان فراهم کنیم.

خطاهای یک واحد یادگیری و راه حل ها:

۱. وجود مفاهیم زیاد و بیش از اندازه در واحد یادگیری. راه حل: تقسیم اهداف و موضوعات به فواصل زمانی
۲. فقدان تمرین کافی. راه حل: پیش بینی تمرین بیشتر
۳. محرک های گمراه کننده. راه حل: کاستن از موضوعات و حجم مطالب از طریق نادیده گرفتن بخش های فرعی
۴. اطلاعات خارج زنجیره آموزشی. راه حل: حذف مواردی که نقشی در مراحل یادگیری ندارند.

مراحل طراحی واحد یادگیری:

۱. بررسی و تشخیص نیازها (نیازسنجی)
۲. انتخاب ایده کلیدی
۳. تعیین اهداف و شایستگی های مورد انتظار
۴. انتخاب محتوای مناسب آموزشی (مفاهیم و مهارت اساسی)
۵. سازماندهی فعالیت های یادگیری و ایجاد فرصت های یادگیری با به کار گیری راهبردها و رسانه های مناسب آموزشی
۶. تعیین ملاک های سنجش و سطوح عملکرد دانش آموزان
۷. تعیین تکلیف جبرانی، مکمل و فوق برنامه
۸. ارزشیابی و اصلاح واحد یادگیری

جلسه ۴۲

نحوه تدوین طرح درس:

چرا باید طرح درس داشته باشیم؟

- به معلم کمک میکند در جریان تدریس بهتر عمل کند.
- به تداوم و استاندارد سازی جریان آموزش کمک میکند.

- یک موقعیت یادگیری برای معلم به وجود می آورد.
- فعالیت های فراگیر را در کلاس پیش بینی می کند.
- به مدیریت آموزشی کمک می رساند.
- به بهره گیری از تجارب همکاران می انجامد.
- ابزاری برای هدایت یادگیری دانش آموز هستند.

چگونه طرح درس بنویسیم؟

فعالیت های قبل از تدریس: انتخاب موضوع، تحلیل اهداف، انتخاب روش تدریس، انتخاب مواد و رسانه آموزشی
 فعالیت های حین تدریس: ارزشیابی تشخیصی، گروه بندی، ایجاد انگیزه، ارائه درس جدید
 فعالیت های بعد از تدریس: فعالیت های پایانی (جمع بندی مطالب، ارتباط مطالب)، ارزشیابی پایانی، تعیین تکلیف.

چند توصیه کلی در نوشتن طرح درس:

طرح درس دارای منطق است و نشان دهنده منطق شما درباره یادگیری و مدیریت کلاس است. بنابراین تا جایی که امکان دارد از چیزهایی که درباره طراحی آموزشی یاد گرفته اید، پیروی کنید.
 اصل پیش بینی را در طرح درس فراموش نکنید.
 بعد از پایان نگارش، طرح درس را دوباره بخوانید تا اشتباهات نگارشی ارزش کار شما را کم نکند.
 در نوشتن طرح درس باید تلاش شود اهداف به گونه ای انتخاب شود که قابل دست یابی باشد.
 تعداد اهداف متناسب با زمان و ویژگی های دانش آموز باشد.
 چیزی را که در ذهن دارید به صورت کامل در جریان تدریس شرح دهید.
 توصیه می شود طرح درس خود را به صورت سناریویی و با شرح کامل بنویسید.

جلسه ۴۳ تا ۴۸

نوشتن طرح درس: (ادامه جلسه قبل)

طرح درس یعنی اینکه در یک جلسه کلاس قرار است چه اتفاقاتی بیفتد، چه کارهایی انجام شود و چه مواردی مورد توجه قرار گیرد. (تصویر زیر یک نمونه طرح درس میباشد)

طرح کلی یک ساعت درس تربیت بدنی

مراحل تدریس		زمان (دقیقه)	فعالیت	شرح
آمادگی	آمادگی سازمانی	۴ (۸٪)	تعویض لباس، حضور و غیاب حرکات ایستادن در صف و ستون	فصل اول راهنمای کتاب فصل اول و دوم کتاب راهنمای معلم
	آمادگی بدنی	۸ (۱۸٪)	حرکات گرم کننده	انواع راه رفتن‌ها، دویدن‌ها، پریدن‌ها، لی لی کردن‌ها، حرکات تقلیدی-تشبیهی و شیرین کاری‌ها، در قسمت ضامم و فصل اول و دوم کتاب راهنمای معلم
	اختصاصی		حرکات بدنی در ارتباط با اهداف تدریس	راه رفتن سریع، دویدن آرام، نرمش‌های کششی، جهشی، پرتابی، حرکات قدرتی و استقامتی پاها و بالاتنه، دوهای ماکویی، حرکات تعادلی در فصل دوم کتاب راهنمای معلم
مرحله پیاده کردن هدف یا مرحله اصلی		۲۳ (۵۰٪)	موضوع آموزشی روز (عناوین ۲۶ درس)	بازی‌های امدادی؛ با وسیله و بدون وسیله فصل دوم کتاب راهنمای معلم
مرحله بازگشت به حالت اولیه		۱۰ (۲۴٪)	حرکات آرام کننده جهت پایین آوردن ضربان قلب، دستگاه تنفس و گردش خون	راه رفتن، نفس‌گیری عمیق، حرکات کششی
			تذکراتی درمورد تغذیه، بهداشت، ایمنی، تذکراتی در ابعاد عاطفی، اجتماعی و ...	موارد مربوط به دانش، فصل دوم کتاب راهنمای معلم
			شست و شو و نظافت	

جمع ۴۵ دقیقه

مراحل نوشتن طرح درس:

طرح درس روزانه: که شامل مراحل و نکات زیر است:

- ۱- مشخصات کلی: ابتدا باید نام درس، موضوع درس، مدت جلسه، شماره طرح درس، نام مدرسه، تعداد دانش آموزان، کلاس و دوره تحصیلی، نام معلم و تاریخ اجرا در بالای کاربرگ درج شود.
 - ۲- مشخص کردن اهداف کلی، جزئی و رفتاری
- هدف‌های کلی قابلیت‌هایی هستند که قرار است فراگیران پس از گذراندن مجموعه‌ای از تجارب یادگیری کسب کنند و چون این هدف‌ها با واژه‌های کلی بیان می‌شوند معمولاً توضیح بیشتر ضروری است. این توضیح از طریق ارائه مجموعه‌ای از هدف‌های جزئی انجام می‌پذیرد. (هدف کلی یک عبارت واحد است که وضعیت فراگیر را پس

از دریافت یک عمل آموزشی توصیف میکند که شامل نتایج مورد انتظار معلم از فراگیر بعد از پایان جلسه درس است.)

اهداف جزئی در خلال رسیدن به اهداف کلی در فراگیر ایجاد میشود بطوری که فراگیر با کسب تجربه در کلاس به آن دست می یابد.

هدفهای رفتاری: عبارتند از اعمال و رفتارها و حرکات و آثاری که قابل مشاهده، لمس کردن، شنیدن و قابل سنجش باشند. این قبیل اهداف مشخص میکنند که دانش آموزان به هدف کلی رسیده اند. برای طرح هدف رفتاری رعایت چهار ویژگی مخاطب، فعل رفتاری، شرایط، معیار و درجه، ضروری می باشد.

۳- وسایل آموزشی:

انتخاب رسانه های آموزشی مناسب منجر به آموزش موثرتر خواهد شد. ولی در همه موقعیت های آموزشی قابل استفاده نیست. هر موقعیت آموزشی رسانه خاص خود را طلب می کند. بدون آگاهی از قابلیت های رسانه ها و وسایل آموزشی در موقعیت های مختلف نمی توان از آنها استفاده مناسبی کرد.

۴- روش های تدریس:

برای نیل به اهداف آموزشی تعیین شده، بهره گیری از روش های تدریس و الگوهای تدریس متناسب با هدف های درس و نوع مطالب و بحث، نوع کلاس، تعداد دانش آموزان، نوع مطالب و... روش ها و الگوی خاص تعیین شود.

۵- رعایت موارد قبل از شروع درس که عبارتند از :

- اطمینان از سلامت جسمی و روحی برای شروع
- ایجاد شور و اشتیاق نسبت به یادگیری
- بازدید و کنترل تکالیف جلسه قبل
- مدیریت زمان در این مرحله

۶- ارزشیابی تشخیصی: پیش از آغاز درس جدید معلم باید رفتار ورودی دانش آموزان را مشخص سازد. دکتر سیف معتقد است که: رفتار ورودی بر آمادگی فرد برای یادگیری رفتاری تازه دلالت دارد.

۷- آماده سازی:

- آماده سازی فعلی است که معلم از طریق آن سعی می کند ارتباط معنی دار بین تجربیات قبلی و انتظارات و نیازهای شاگردان با هدف های آموزشی کلاس برقرار کند. (با توجه به تجربیات قبلی و شرایط فیزیولوژیک روحی و روانی دانش آموز، باید او را آماده کنیم که بسته آموزشی امروز را یاد بگیرند. در حوزه تربیت بدنی بحث آماده سازی فیزیولوژیک خیلی ضاخص و بارز خود را نشان می دهد؛ مثلا گرم کردن، که فرد با انجام آن از یک سری قابلیت های فیزیولوژیک برخوردار می شوند تا در طول اجرای حرکات آموزشی آسیب نبینند.)

- به طور کلی هدف از آماده‌سازی عبارت است از تمرکز بخشی حواس فراگیران، معرفی ضمنی غیرمستقیم موضوع درس به ایجاد علاقه و انگیزه و کنجکاوی در دانش‌آموزان برای یادگیری مطالب جدید. (بخش آمادگی روانی هم باید مد نظر قرار گیرد؛ ایجاد تمرکز و ذوق و شوق و ...)

۸- ارائه‌ی درس:

- درس جدید باید بر پایه دانسته‌ها و تجارب قبلی دانش‌آموزان طراحی و ارائه گردد. به طوری که ارتباط منطقی درس جدید با مرحله آماده‌سازی حفظ گردد.

- مطالب ارائه شده باید دارای پیوستگی و نظم منطقی باشد.

- معلم باید فعالیت‌هایی را که به روش‌ها و فنون تدریس مربوط می‌شود را در ارائه درسی به اختصار مشخص نماید.

۹- فعالیت‌های تکمیلی: (فعالیت‌های تکلیفی) انتخاب روش انجام فعالیت‌های تکمیلی به موضوع و هدف درس بستگی دارد. برخی از روش‌های متداول برای انجام فعالیت‌های تکمیلی عبارتند از: خلاصه‌نویسی، یادداشت‌برداری، نمایش فیلم، ایفای نقش، اردو، سوال شفاهی، کارهای تحقیقی و ... و انجام تکلیف. (برای اثربخشی تمرینات و برای رشد و توسعه قابلیت‌های دانش‌آموزان شود باید مثل تمرینات سه جلسه در هفته ارائه شود اما ما در هفته چند جلسه درس تربیت بدنی داریم؟ پس باید انگیزه لازم را در قالب یک تکلیف و کار تکمیلی برای دانش‌آموز ایجاد کنیم تا در خارج از فضای مدرسه بتواند آن مهارت و قابلیت را توسعه دهد مثل فیلم دیدن، انجام حرکت با نظارت بزرگ‌ترها، کار تحقیقی با ارائه سوال به دانش‌آموز.)

۱۰- ارزشیابی تکوینی: به معنای ارزشیابی در همه مراحل تهیه برنامه است. در سراسر فرآیند تدوین برنامه باید به انجام ارزیابی پرداخت و در هیچ شرایطی نباید ارزیابی را وانهاد.

می‌توان از فرم زیر برای ارزشیابی طرح درسی، خودارزشیابی، ارزشیابی خود معلم، روش و عملکرد و برنامه تمرین ارائه شده استفاده کرد و این طرح را خودمان می‌توانیم متناسب با آنچه تدریس کرده‌ایم یا تدریس خواهیم کرد، تکمیل تر کنیم.

به نام خدا		
فرم ارزشیابی طرح درس (ویژه‌ی همتایان)		
نام و نام خانوادگی ارائه دهنده:		
موضوع تدریس:		
ایجاد انگیزه: آیا ایجاد انگیزه انجام گرفت:	☐ بلی	☐ خیر
هدف: آیا هدف، به روشنی به یادگیرندگان بیان شد؟	☐ بلی	☐ خیر
پیش‌آزمون: آیا پیش‌آزمون انجام گرفت؟	☐ بلی	☐ خیر
مشارکت: آیا فراگیرندگان در فرآیند یادگیری شرکت داده شده‌اند؟	☐ بلی	☐ خیر
پس‌آزمون: آیا پس‌آزمون انجام گرفت:	☐ بلی	☐ خیر
جمع‌بندی: آیا جمع بندی درس به انجام رسید؟	☐ بلی	☐ خیر
در صورت تمایل جدول زیر را کامل کنید.		

می‌توان طرح درسی را داوری کرد؛ معلم به عنوان تیم تسهیل‌کننده قراره کمک کنیم طرح درسی را تدوین و ارائه کنیم تا کار کلاسی پیش رود. این فرم می‌تواند توسط خود معلم، ناظر، معلم راهنما، سرگروه آموزشی تدوین شده و کمک می‌کند طرح درسی روند کامل‌تری را طی کند.

به نام خدا	
فرم داوری طرح درس (ویژه‌ی تسهیل‌گر)	
نام و نام خانوادگی ارائه دهنده:	
تاریخ:	
حیطه درس به طور کامل اجرا شد:	☐ بلی ☐ خیر
حیطه طرح درس:	☐ شناختی ☐ روانی-حرکتی ☐ عاطفی
(۱) ایجاد انگیزه:
(۲) هدف:
(۳) پیش‌آزمون:
(۴) مشارکت:
(۵) پس‌آزمون:
(۶) جمع‌بندی:

برنامه‌ریزی یک جلسه‌ی آموزش کلاس درس:

نام درس: مبانی بنیادی تربیت بدنی

واحد یادگیری: المپیک

ملاحظات:

هدف: زمان، مکان، ارائه‌دهنده، مخاطبان، حیطه‌های یادگیری، ابزار، وسایل و مواد آموزشی، محتوای آموزشی، سازماندهی محتوا، پیش‌نیازها، واحد یادگیری، پیش‌سازماندهنده‌ها، راهبردها و روش‌های تدریس، انتظارات و شیوه‌های ارزشیابی

درس با پرسش شروع شده است:

پرسش:

۱) آیا تا به حال واژه‌های سیتیوس، آلتیوس و فوریتوس (سریع‌تر، بالاتر و قوی‌تر) را شنیده‌اید؟

۲) آیا می‌دانید چرا بازی‌های المپیک به وجود آمد؟

۳) اهداف المپیک، مشعل المپیک، نماد المپیک، شعار المپیک چیست؟

فعالیت پژوهشی: جدول زیر در مورد المپیک‌های برگزار شده را کامل کنید و به کلاس ارائه دهید.

سال	کشور	رشته‌های ورزشی	حضور ایران	مقام‌های کسب شده توسط ورزشکاران ایران

فعالیت کلاسی: در گروه‌های خود با استفاده از منابع موجود مدرسه‌ای و شخصی پاسخ سوالات زیر را پیدا کنید.

- در حال حاضر چند کشور عضو کمیته بین‌المللی المپیک می‌باشند؟
- علامت اختصاری کمیته بین‌المللی المپیک چیست؟
- ایران تاکنون در چند دوره از بازی‌های المپیک شرکت داشته است؟
- تحقیق کنید از اولین سال شرکت ایران در المپیک چند نفر و در چه رشته‌هایی شرکت کرده‌اند؟
- مقام‌هایی که ایران تاکنون در بازی‌های المپیک داشته است در چه رشته‌هایی بوده و چه مقامی را کسب کرده است؟

تحقیق کنید: الگوهای ۴ دوره المپیک قبل را تهیه و در کلاس ارائه دهید.

فعالیت پژوهشی: در گروه‌های سه نفره با هم کلاسی‌های خود، در مورد رنگ، کشور و دلیل هر کدام از رنگ‌های حلقه‌های المپیک، با استفاده از منابع معتبر، پژوهش کنید و نتیجه را به کلاس ارائه دهید.

ارزشیابی درس: اهداف نهضت المپیک را بنویسید. و ...

این یک الگوی تئوری یک واحد یادگیری بود که توضیح داده شد.

فعالیت های فوق برنامه و مکمل در تربیت بدنی:

رسالت آموزش و پرورش در هر کشور تقویت نگرش انسانی به زندگی و ارتقای فلسفه آن و ایجاد توانایی در افراد جامعه برای زندگی سالم و سازنده است.

یکی از ویژگیهای آموزش و پرورش پیشرفته و مدرن، توجه ویژه به فعالیت‌هایی است که دانش آموزان در خارج از کلاس و مدرسه از حیث مکانی و خارج از جدول کلاس و مدرسه از حیث زمانی انجام می‌دهند.

این قبیل فعالیتها همسو با برنامه های اصلی برنامه های کلاسی که دانش آموزان در داخل کلاسها آن را می آموزند ، میتوانند در رشد همه جانبه دانش آموزان موثر باشند.

بر دستگاه تعلیم و تربیت هر کشوری واجب است که در راستای این مهم وارد عرصه شود و زمینه اجرایی این برنامه ها را فراهم آورد.

این برنامه ها فعالیت های مکمل یا فوق برنامه نام دارد.

از نمونه فعالیت های رسمی خارج از کلاس و مدرسه (زمان غیررسمی) می توان مشاهده طبیعت، انجام دادن فعالیت های میدانی و بازدید از موزه ها، نمایشگاه ها و مراکز علمی، تولیدی، فرهنگی (موزه ها، کانون های تربیتی محله و ...)، مذهبی (مساجد، زیارتگاه ها، دارالقرآن ها و ...)، نهادها و موسسات اجتماعی، شرکت در فعالیت های ورزشی، شرکت در فعالیت گروه ها و انجمن های علمی و اردوهای علمی و سیاحتی را نام برد.

* فعالیت های مکمل و فوق برنامه به مجموعه ای از تجارب، فعالیتها و فرصتهای طلایی اطلاق میشود که در درون کلاس درس یا در خارج کلاس و مدرسه طراحی میشوند و به دگرگون ساختن محیط آموزشی و تبدیل آن به محیطی پرنشاط و پویا می انجامند.

تعریف فعالیت فوق برنامه :

مجموعه ای از فعالیتها و تجارب دانش آموزان است که به خارج از حیطه دروس و فضای مدرسه مربوط می شود. این فعالیتها بیش از هر عامل دیگر از میزان علاقه، تجربه و قدرت ابتکار معلم و دانش آموزان و مدرسه متاثر می شود.

فعالیت فوق برنامه درس تربیت بدنی:

- فعالیت هایی هستند که برای حفظ انگیزه و ایجاد چالش در یادگیرنده در فضای خارج از مدرسه در عین حال تا حدی مرتبط با موضوع درسی تربیت بدنی طراحی میشوند.
- دامنه و قلمری که برای فعالیت های فوق برنامه تربیت بدنی در نظر گرفته میشود از سطح مدارس شهرستانها یا مناطق تا استان و کشور است.
- فعالیت فوق برنامه رو معلمان تربیت بدنی طراحی نمیکنند ولی میتوانند عامل اصلی و محوری در زمینه سازی و اجرای فعالیت های مقدماتی فوق برنامه باشند.
- طراحی فعالیت فوق برنامه برعهده متخصصان تربیت بدنی است که طی بخشنامه و مراحل خاصی به آموزش و پرورش ابلاغ میشود.

ویژگی های فعالیت های مکمل و فوق برنامه:

- در متون درسی از اصطلاح فعالیت های خارج از کلاس و مدرسه استفاده میشود.
- فعالیتها به دو دسته فعالیت مکمل و فوق برنامه تقسیم میشوند که هر دو جزء فعالیت های رسمی هستند، اما از نظر بعد زمانی، مکانی، فردی، اجتماعی، تنوع، گستردگی، شمولیت، انعطاف و ... ویژگیهای خاصی به خود میگیرند و در مجموع، ضمن متفاوت شدن، کارکردی خاص پیدا میکنند.

ویژگیهای فعالیت فوق برنامه :

- اساسا باید متناسب با استعدادها و توانمندیهای محلی و منطقه ای و ویژگیهای و امکانات خاص هر مدرسه طراحی و سازماندهی شود.
- با سن و رشد عقلی ، عاطفی اجتماعی دانش آموزان همخوان باشد.
- به گونه ای طراحی شود که ضمن برخورداری از تنوع و انعطاف پذیری لازم در محتوا و روش ها با ارائه تجارب دلپذیر و جذاب، در راستای خوشایند کردن برنامه و ساعات زندگی مدرسه ای باشد.
- به گونه ای طراحی شود که کسب شایستگی پایه با عنایت به ایده های کلیدی مشترک در چندین حوزه تربیت و یادگیری مدنظر باشد.

ویژگیهای فعالیتهای مکمل در درس تربیت بدنی :

- همسو با محتوای درسی تربیت بدنی باشد.
- در صورت امکان با تلفیق با محتوای دروس دیگر ارائه شود.
- با سن و رشد عقلی، عاطفی و اجتماعی دانش آموزان همخوان باشد.
- جذاب باشد و انگیزه دانش آموزان را تقویت کند.
- دشواری سطح متوسط داشته باشد چون فعالیت پیش پا افتاده ارزش صرف وقت یادگیرنده را ندارد و فعالیت دشوار هم قابل انجام نیست.
- برای اجرای آن نیاز به همیاری باشد ، زمان بر نباشد و هر فعالیت زمان معقولی داشته باشد چون فعالیت طولانی و خسته کننده خارج از تحمل دانش آموزان خصوصا در دوره ابتدایی است.
- بر محور روشهای نوین تدریس بنا شود.
- بخشی از فرایند فعالیت های کلاس درس تربیت بدنی تلقی شود و رابطه تنگاتنگ با محتوای برنامه اصلی داشته باشد.
- به گونه ای طراحی شود که به مشارکت فعال دانش آموزان بینجامد.
- علاوه بر برانگیختن رغبت و اشتیاق دانش آموزان منجر به مشارکت همگی آنان شود.
- در طراحی این گونه فعالیتها با بهره گیری از روشهای غیر مستقیم علاوه بر جنبه های جسمانی و حرکتی، تاکید بیشتری بر ابعاد مهارتی و نگرشی دانش آموزان شود.
- در طراحی این فعالیت ها بر رعایت اصل فرایند محوری به جای نتیجه محوری تاکید شود (یعنی چگونگی انجام فعالیت مهم باشد نه نتیجه کار او)
- در آموزش و پرورش منعطف زمینه برنامه های مکمل برای جبران کاستی های برنامه اصلی از یک سو و نزدیک سازی و عینیت بخشی به آموخته های دانش آموزان در عرصه زندگی حرفه ای اجتماعی از سوی دیگر فراهم میشود .

• از این رو برنامه ریزی برای فعالیتهای مکمل و فوق برنامه با تنوع و کارایی بالا به منظور کسب شایستگی های پایه (تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق) یک ضرورت محسوب میشود. همان گونه که در مبانی نظری نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی تاکید شده، شایستگی های پایه باید در بستر ساحت های ششگانه محقق شود: بدین معنی که اثر بخشی کل نظام تعلیم و تربیت زمانی افزایش خواهد یافت که حوزه تربیت و یادگیری در نهایت بطور یکپارچه پاسخگوی نیازهای دانش آموزان به کسب شایستگی در تمامی ساحت های مذکور باشد.

ساحت های سند تحول بنیادین برای آموزش و پرورش :

۱- ساحت تربیت عبادی ، اعتقادی و اخلاقی

۲- ساحت تربیت اقتصادی و حرفه ای

۳- ساحت تربیت علمی و فناوری

۴- ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی

۵- ساحت تربیت زیستی و بدنی

۶- ساحت تربیت زیبایی شناختی و هنری

برنامه درسی تربیت بدنی با همه ساحت های مذکور ارتباط دارد نه فقط ساحت تربیت زیستی و بدنی. رسیدن به شایستگی ساحت های مذکور با برنامه ریزی و اجرای فعالیتهای مکمل و فوق برنامه در کنار برنامه اصلی تحقق پیدا میکند.

دلایل ، توجیه و ضرورت های برنامه مکمل:

۱- کمک به شایستگی های پایه (تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق)

۲- توجه و کمک به اجرای برنامه های انتخابی و اختیاری درس تربیت بدنی و ورزش

۳- زمینه سازی برای کشف استعداد های ورزشی

۴- رشد سرانه ورزش همگانی

۵- زمینه سازی برای پرورش استعداد های ورزشی

۶- زمینه سازی برای رشد ورزش قهرمانی

۷- رشد مهارت اجتماعی و آشنایی با سبک زندگی مردم

۸- مشارکت دانش آموزان در فعالیت های سطوح بالاتر از کلاس و مدرسه

انواع فعالیت های فوق برنامه و مکمل در تربیت بدنی و ورزش مدارس:

۱- ورزش آغازین / صبحگاهی

۲- المپیاد درون مدرسه ای

۳- حیاط پویا

۴- راست قامتی (حرکات اصلاحی) در سطح کلاس

- ۵- سباح (آموزش مهارت‌های مقدماتی شنا به دانش آموزان پایه سوم)
- ۶- ژیمناست (آموزش مهارت‌های مقدماتی ژیمناستیک به دانش آموزان پایه دوم)
- ۷- کانون های ورزشی درون مدرسه ای
- ۸- طناب‌ورز (آموزش مهارت‌های طناب بازی /طناب زنی)

انواع فعالیت‌های درس تربیت بدنی و ورزش مدارس:

- ۱- مسابقات ورزشی مدرسه قهرمان از سطح شهرستان تا منطقه و کشور
- ۲- مسابقات ورزشی بین المللی (İsf)
- ۳- کانون‌های ورزشی خارج از مدرسه
- ۴- کانون‌های حرکتی حرکات اصلاحی / راست قامتی (ارجاع دانش آموزان توسط معلم ورزش)

سیاست‌های حاکم بر تهیه فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه:

- ۱- کاهش تمرکز (فعالیت ورزشی تنها در کلاس نباشد)
- ۲- تقویت نقش دانش آموز در برنامه ریزی و اجرا
- ۳- افزایش مشارکت معلمان
- ۴- تلفیق دو مقوله آموزش و پرورش
- ۵- تقویت نقش والدین و دانش آموزان
- ۶- توجه به نیازهای بومی و محلی

توجه به نیازهای بومی و محلی:

نظام برنامه‌ریزی متمرکز ملی کشور ما عمدتاً تاکید بر وجه اشتراک در هدف‌ها، نیازها، فرهنگ‌ها و استعداد‌های عمومی دارد و به تبع آن از نیازهای محلی و بومی، اهداف نوپدید بین المللی، تفاوت‌های فردی فراگیران ورزیده است. سرزمین پهناور ما که از تنوع اقلیمی، زبانی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی برخوردار است نیازمند این توجه و امعان نظر خاصی در این زمینه است.

جلسه ۴۹:

فوائد فعالیت فوق برنامه ورزشی:

- تکوین شخصیت: شخصیت یعنی مجموعه‌ای از ارزش‌ها، نگرش‌ها و باورهای افراد که در طول زندگی در فرد شکل می‌گیرد. برنامه‌های تربیت بدنی، فوق برنامه‌ها و مکمل‌ها به رشد شخصیت بچه‌ها کمک می‌کند. براساس مدل کاستا و مک‌گرا، فعالیت‌های ما می‌تواند میزان مطلوبی از عصبیت را برایمان به همراه داشته باشد که پرخاشگر نشویم و پرخاشگری ما را کنترل می‌کند، سازگاری را در حد مطلوب رشد می‌دهد و ما را با توجه به نوع برنامه‌ها مسئولیت‌پذیر می‌کند، در ما زمینه رشد پذیرای تجربه بودن را ایجاد می‌کند، به برونگرایی نیز کمک می‌کند؛ ورزشکاران مقداری برون‌گراتر هستند. ما از طریق این برنامه‌ها می‌توانیم زمینه

رشد را فراهم کنیم مثل کودکان با نیازهای خاص، کودکان اوتیسم، کودکانی که در ایجاد ارتباط مشکل دارند که بحث توسعه ارتباط بخشی از ارزش‌های آن‌ها به شمار می‌رود و بخشی از جنبه‌های رشدی آن‌ها می‌باشد. ما از طریق این برنامه‌ها به نوعی به بحث برونگرایی و توسعه آن در این کودکان ورود پیدا می‌کنیم.

- سلامت (ابعاد ذهنی، جسمی، روحی-روانی و اجتماعی): مهم‌ترین هدف تربیت‌بدنی تندرستی و سلامت است و برنامه‌های تربیت‌بدنی باید به ارتقای آن در جامعه کمک کند. متناسب با برنامه سلامتی مورد انتظار می‌توانیم برنامه تعریف کنیم.

- توسعه رهبری: یکی از مهم‌ترین مولفه‌ها در برنامه‌های فوق برنامه است. با برنامه‌ریزی کار گروهی، مسئولیت دادن و انتظار پاسخ با توجه به مسئولیت داده شده باعث توسعه رهبری و فاکتورهای مدیریتی می‌شود.
- تفریح، شادی و نشاط: تربیت بدنی زیرمجموعه‌ای از کلان نظام اوقات فراغت است. در حوزه تربیت بدنی فوق برنامه‌های تربیت بدنی قرار دارند. ما نیاز به لذت بدن از برنامه‌ها داریم. تفریح و نشاط زمینه‌های آرامش و رشد از ابعاد مختلف را فراهم می‌کند. فعالیت‌های فوق برنامه در این زمینه کمک شایانی به ما می‌کنند.
- توسعه و رشد جامعه‌پذیری: از طریق ایجاد زمینه برگزاری رویدادهای ورزشی امکان همکاری و تعاون و روبرو شدن، پذیرش توسط جمع برای بچه‌ها فراهم می‌شود که بچه‌ها در فضایی فراتر از فضای کلاس درس می‌توانند توسط دوستانشان پذیرفته شوند و در این زمینه رشد کنند. ما به عنوان متولیان تعلیم و تربیت می‌توانیم باعث استفاده مفید بچه‌ها از وقت خود شویم؛ بهتر است ما به جای بچه‌ها و والدینشان تصمیم بگیریم که در اوقات فراغت چه برنامه‌هایی اجرا کنند.

- توفیق‌گرایی

- پر کردن اوقات فراغت

روش‌های پیشنهادی جهت اجرای برنامه‌های فوق برنامه و مکمل: بخشی از عناوین زیر مربوط به شیوه‌های تدریس است. این فوق برنامه و برنامه مکمل نسخه مشابه کلاس است.

- روش پروژه

- بحث گروهی

- ایفای نقش

- حل مسئله

- پرس و جو

- طبیعت گردی

- کانون‌های ورزشی

- گردش علمی: یکی از فرصت‌های بسیار ارزشمند. (بردن بچه‌ها به کارخانه تولید میز پینگ‌پنگ، کارگاه تولید لباس ورزشی، توسعه بحث بازاریابی و مدیریت مالی بچه‌ها و ...)

- مشارکتی و همیاری
- تلفیق در تربیت بدنی (ادغام چند درس)
- اردوهای ورزشی
- تعلیم و تربیت ورزشی: یکی از شیوه‌های بسیار اثربخش در رسیدن به مقاصد فوق‌برنامه‌ها
- اجرای مسابقات ورزشی: یکی از شاخص‌ترین شیوه‌های کمک‌کننده به رشد و بالندگی.

جلسه ۵۰

در این جلسه به اصول کلی طراحی برنامه‌های مکمل و فوق‌برنامه می‌پردازیم و برای این کار نیاز به مرور دانش طراحی آموزشی و مجموعه‌ای از دانسته‌هایی که به صورت سازمان‌یافته می‌توانیم در برنامه‌های درسی رسمی از آن استفاده کنیم و این برنامه هم در راستا و به موازات برنامه‌های درسی تعریف می‌شود.

اصول طراحی فعالیت‌های مکمل و فوق‌برنامه:

- فعالیت‌ها برای دانش‌آموزان لذت‌بخش باشند.
- از روش‌های فعال یاددهی-یادگیری که دانش‌آموزان دوست دارند استفاده گردد.
- توجه به نقش تعاملی معلم-دانش‌آموز
- توجه به مسائل واقعی زندگی (محلی، منطقه‌ای و جهانی)
- توجه به رشد همه‌جانبه و پرورش تمام ابعاد شخصیت دانش‌آموزان
- توجه به ویژگی‌های فردی، محلی، منطقه‌ای و امکانات مدرسه
- نیازهای دانش‌آموزان
- توجه به تفاوت‌های فردی
- جذابیت و تفکربرانگیز بودن این فعالیت‌ها

گام‌های طراحی یک فوق‌برنامه ورزشی:

- تعیین ساختار برنامه: ساختار مهم است؛ در بحث‌های برنامه درسی دو موضوع ساختار و محتوا را داریم، اهمیت کدام یک بیشتر است؟ هنگام آموزش یک موضوع اول آموزش محتوا مهم است یا ساختار:
- تعریف نیازمندی‌های رهبری برنامه: برای اینکه بتوانیم برنامه را گام به گام جلو ببریم و هنر اداره کردن برنامه و هنر نفوذ روی دیگران (مفهوم غیر مستقیم رهبری) را برای اجرا شدن برنامه داشته باشیم باید بدانیم که چکار باید بکنیم و به چه چیزهایی نیاز داریم.
- مشخص شود که چگونه باید نیروهای تازه برای کمک به رهبری را تربیت کرد؟
- پیش‌بینی سیاست‌هایی که برنامه را برای همه منصفانه می‌سازد. (رفتارهای عادلانه و منصفانه)
- پیش‌بینی سیاست‌های ایمنی و امنیتی برنامه برای همه

- تعریف استراتژی تشویق و ترفیع برای جذب شرکت‌کنندگان: (استفاده از روش‌های بازاریابی به طور غیرمستقیم. برای جذب شرکت‌کننده‌ها باید برنامه داشته باشیم مثل تبلیغ کردن، ایجاد شرایط و فراهم کردن فضا)
- برپایی جشن موفقیت و پیروزی برای شرکت‌کنندگان
- توجه به تامین مالی و فراهم کردن بودجه
- توجه به فعالیت‌هایی که منجر به موفقیت برنامه می‌شود. (مثل برگزاری مسابقات)
- برگزاری مسابقات
- طراحی دقیق برنامه‌ها و توجه به جزئیات آن‌ها (به جزئیات بیشتر از بقیه باید توجه شود؛ این یک وجه تمایز می‌شود برای یک دبیر تربیت‌بدنی موفق)

جلسه ۵۱

در این جلسه به کارکردهای مدیریت و اقدامات مدیریتی در برگزاری برنامه‌های فوق‌برنامه و مکمل می‌پردازیم. برای مدیریت صحیح اجرای برنامه‌های فوق‌برنامه نیاز به پایه‌ای از دانش مدیریت داریم و بر همین اساس باید در حوزه مدیریت و کارکردها و کاربرد آن کاوشگری و تلاش کرده تا به مفهوم مشترک برسیم. این دانش مدیریتی در تمام ابعاد زندگی کاربرد دارد و مرز نمی‌شناسد؛ در روابط فردی، بین فردی، سازمانی، بین خانواده، محله، ورزشگاه، برنامه‌های فوق‌برنامه و ... باید بتوانیم از این دانش استفاده کنیم. پس به عنوان یک پیش فرض باید مجهز به بسته دانش مدیریتی باشیم تا در مدیریت برنامه‌ها از آن استفاده کنیم. قطعا با یک برنامه‌ریزی و سازماندهی صحیح، نظارت، کارگزینی، بودجه‌بندی و ... می‌توانیم رویدادها را بهتر مدیریت کنیم تا بهتر به هدف درس برسیم. ما به دنبال این هستیم که به نوعی به اهداف سازمانی‌مان برسیم و در این مسیر باید بتوانیم با و به وسیله دیگران زمینه تحقق این اهداف را فراهم کنیم.

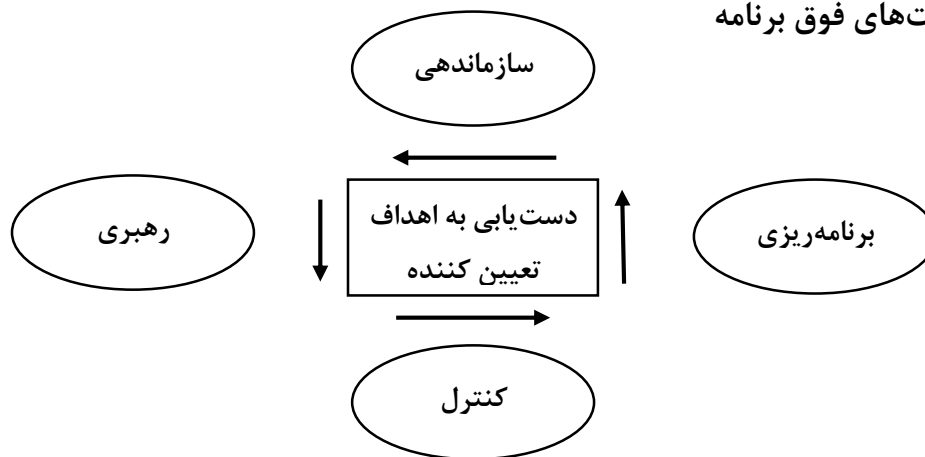
اقدامات مدیریتی در اجرای برنامه‌های فوق برنامه:

- جمع‌آوری اطلاعات و انجام تحقیقات نیازسنجی و امکان‌سنجی
- تبیین اهداف فعالیت‌های فوق‌برنامه
- برگزاری جلسات داخلی و ارائه و تکمیل طرح و برنامه پیشنهادی
- تصویب برنامه و اخذ مجوزهای لازم
- پیش‌بینی و تصویب بودجه لازم
- پیش‌بینی و سازماندهی فعالیت‌ها
- اطمینان از مسئولیت‌پذیری عوامل اجرایی و توزیع و ابلاغ مسئولیت‌ها: یکی از اقدامات بسیار مهم سپردن کار به کاردان است.

- مطالعه و پایبندی به قوانین و مقررات موجود در برگزاری فعالیتهای فوق برنامه: ما به دلیل عدم آگاهی مسئول هستیم.
- پیش‌بینی و اجرای برنامه‌های آموزشی لازم
- رعایت نکات حقوقی و توجه به مسائل ایمنی و ملاحظات لازم
- کنترل، نظارت و ارزشیابی در روند اجرای فعالیتهای و ارائه بازخورد
- توسعه تجارب یادگیری در اجرای فوق برنامه

جلسه ۵۲

مدیریت فعالیتهای فوق برنامه

با توجه به شکل، به چهار موضوع مهم که عناوین مهم مدیریتی هستند، می‌پردازیم. بعد از تبیین اهداف، اقدام به برنامه‌ریزی می‌کنیم و متعاقب آن سازماندهی کرده، رهبری می‌کنیم و در نهایت کنترل می‌کنیم. این یک چرخه است و جهت بردارها نشان می‌دهد همه در جهت تحقق اهداف حرکت می‌کنند. با برنامه‌ریزی کار را شروع می‌کنیم و بعد سازماندهی کرده و رهبری و کنترل.

ضرورت برنامه‌ریزی

- تعیین مسیر: هم فرصت اصلاح به ما می‌دهد و هم می‌تواند پایبندی ایجاد کند که بقیه برنامه‌ها را براساس آن استوار کنیم. بنابراین میزان تغییرات به حداقل می‌رسد.
 - کاهش تاثیر تغییرات
 - به حداقل رساندن ضایعات: برنامه‌ریزی کمک می‌کند پرت انرژی نداشته باشیم و بر این اساس بهره‌وری سازمانی افزایش پیدا می‌کند.
 - ایجاد استانداردهایی برای تسهیل کنترل: از طریق فکر کردن به برنامه‌ها و برنامه‌ریزی کردن می‌توانیم استانداردی را تعریف کنیم تا فرآیند کنترل را تسهیل کند.
- در این چهارچوب قبل از اقدام به برنامه‌ریزی، باید فهمی از شرایط و امکانات و موقعیت داشته باشیم.

اقدامات لازم در زمینه برنامه‌ریزی:

- توجه به عوامل زیربنایی جامعه
- تطابق برنامه‌ها با ملاک‌ها و معیارهای اجتماعی
- پیش‌بینی عوامل بازدارنده: باید عوامل بازدارنده از رسیدن به اهداف را شناسایی و براساس آن جایگزین‌های مناسب را انتخاب کنیم و گزینه‌های جامع و کامل و خوبی را داشته باشیم.
- در نظر گرفتن گزینه‌های جایگزین
- توجه به احتمال وقوع مسائل پیش‌بینی نشده: مسائلی که ممکن است خارج از حیطه کنترل ما باشد و بدون تمایل ما اتفاقاتی بیفتد که در این گونه موارد باید از موارد جایگزین استفاده کنیم.
- تعیین معیار و ملاک عملکرد و انتظارات قبل از اجرای برنامه‌ها
- توجه به امکانات اجرایی و منابع موجود

مهم‌ترین منابع در سازمان: از نگاه سیستمی، همه منابع در جایگاه خود مهم هستند. ما در چهارچوبمان منابع انسانی، مادی، مالی، مدیریتی، فناوری و اطلاعاتی داریم و نیاز داریم با دانش سازمان یافته با توجه به این منابع و مجموعه عوامل تاثیرگذار، یک پروسه برنامه‌ریزی را رقم بزنیم. ما باید مطابق برنامه‌های طراحی شده نیازسنجی کرده، امکان‌سنجی کرده و باید پیش‌بینی کنیم چقدر این برنامه‌ها محقق می‌شود و چقدر منجر به نتیجه می‌شود. اگر بهترین برنامه‌ها خوب اجرا نشوند؛ ارزش ندارند. اجرای خوب مهم است و بدون برنامه خوب هم هر اجرایی ممکن است به نتایج مورد انتظار نرسد.

ما باید خودمان تولید ایده و فکر کنیم و براساس ماهیت و هدف برنامه‌های فوق برنامه تولید محتوای ارزشمند کنیم تا ما را به هدف برنامه‌ریزی نزدیک کند و بدون تردید این برنامه‌ها باید در راستا و همسو با برنامه درسی رسمی باشد.

جلسه ۵۸-۵۳

نمونه ای از فعالیت های دفتر تربیت بدنی و فعالیت های ورزشی در راستای برنامه ششم توسعه تربیت بدنی با خانواده، عبارت است از برنامه های ورزشی هدفمند با حضور دانش آموزان و والدین (دختر و مادر، پسر و پدر) در یک دوره زمانی مشخص از سال تحصیلی که با توجه به علاقه خانواده، امکانات مدرسه، ویژگی ها و شرایط اقلیمی منطقه روزهای پنج شنبه با اهدافی معین اجرا می شود. مدرسه می‌تواند محیطی را فراهم کند که والدین دانش آموزان نیز از نزدیک شاهد رشد و شکوفایی فرزندانشون باشند.

اهداف هدف کلی:

اولین و مهمترین هدف تربیت بدنی فراهم کردن زمینه سلامتی می باشد.

افزایش تعامل خانواده و مدرسه در حوزه تربیت بدنی و سلامت در راستای ارتقا و حفظ سلامت همه جانبه ی دانش آموزان، ترویج سبک زندگی فعال و دستیابی به اهداف تربیتی است.

اهداف اختصاصی:

- توسعه فرهنگ ورزش و سبک زندگی فعال در جامعه در راستای موازین سبک زندگی اسلامی- ایرانی
- غنی سازی اوقات فراغت کودکان و نوجوانان و تقویت فعالیت های با نشاط و جذاب در مدرسه با محوریت تعامل دانش آموزان و خانواده
- ارتقا مهارت های اجتماعی، شناختی و روانی - حرکتی دانش آموزان
- ایجاد فرصت برای تعامل والدین با فرزندان در جهت شناسایی نیازهای عاطفی و جسمانی کودکان و نوجوانان
- بهره گیری از فرصت های فعالیت بدنی به عنوان ابزاری سودمند جهت مصونیت فرهنگی و اخلاق دانش آموزان

محتوا و برنامه:

جهت دستیابی به اهداف برنامه، طراحی و اجرای فعالیت های بدنی مختلف در قالب جشنواره تربیت بدنی با خانواده که بتواند محیطی شاد، رقابتی و فعال را در فضای مدرسه برای دانش آموزان و والدین (دختران و مادران- پسران و پدران) فراهم نماید. شایسته است.

برنامه های پیشنهادی:

- برگزاری رقابت های ورزشی (بستگی به فرهنگ های هر جامعه میتوانیم تنوعی از ورزشهای رقابتی را انجام دهیم)
- انواع بازی های بومی محلی مانند: داژبال، هفت سنگ، کمر بند بازی، طناب کشی، سنگ بازی، کش بازی، جورابین، گرگم و گله می برم، آسیاب بچرخ، عمو زنجیر باف، الختر و ...
- انواع بازی های گروهی-رقابتی

برپایی ایستگاه های تندرستی و سالم توسط متخصصان تربیت بدنی:

- آموزش رفتارهای حرکتی صحیح (شیوه های خوابیدن و نشستن و ..)
- سنجش ساختار قامتی جهت شناسایی ناهنجاری های وضعیتی (غربالگری ناهنجاری های بدنی و...)
- سنجش BMI و ترکیب بدنی و ارزیابی آنترپومتریک یک دانش آموزان.
- برگزاری جشنواره های فرهنگی- ورزشی با موضوع تربیت بدنی با خانواده
- جشنواره عکاسی
- جشنواره نقاشی روی دیوار با نصب بنر سفید و یا کاغذ بزرگ

- جشنواره پیاده روی خانوادگی یا موارد مشابه (کوهپیمایی، جنگل و ساحل گردی، دوچرخه سواری و ...)

عناوین درس:

- اجزای کلیدی برای طراحی خط مشی ها در برنامه های فوق برنامه
- اصول بازی منصفانه
- راه های از بین بردن رفتارهای غیر ورزشی بازیکنان بد رفتار
- مزاحمت ها
- توصیه هایی برای مدیران
- راهکارهایی برای توسعه ی فعالیت های فوق برنامه ورزشی
- چالش های مدیریت فوق برنامه
- ملاحظات حقوقی
- امروزه نظام های آموزشی تلاش می کنند تا از رویکر مدرسه محوری به فراگیر محوری و از رویکرد محتوا محوری به ساختن گرایی تغییر یابند.
- تربیت بدنی نیز با توجه به این که گستردگی زیادی در حوزه تعلیم و تربیت دارد شما میتوانید طیف وسیعی از اهداف تعلیم و تربیتی را در این حوزه انجام بدهید. و در این فرصت های ارزشمند می توانید مهارت های دانش آموزان را بالا ببرید.
- در حوزه فعالیت های فوق برنامه می توان به مواردی نظیر مهارت های زندگی، مشارکت و مسئولیت پذیری دانش آموزان، اهمیت فعالیت و بازی ، لزوم پژوهش محوری،نگارش و قدرت بیان، توان تحلیل و پرورش استعداد فردی اشاره کرد.
- برنامه های رسمی و متداول در کلاس ها و مدارس بیشتر متوجه پرورش حافظه و به کار انداختن ذهنی شاگردان است و به رشد جنبه های عاطفی و اجتماعی افراد توجه چندانی ندارند.
- اغلب دروس رسمی از واقعیت های زندگی فاصله زیادی دارد. بنابراین شاگردان را برای رو به رو شدن با مسائل زندگی آماده نمی کند.
- معمولا شاگردان بر مبنای سن، طبقه بندی شده و در کلاس ها سازماندهی می شوند و در نتیجه فرصت همکاری با شاگردان کوچک تر یا بزرگ تر از آنها سلب می شود.
- اجزای کلیدی برای طراحی خط مشی ها در برنامه های فوق برنامه
 - یک تعریف خوب از بیانیه ی ماموریت
 - شناسایی خطراتی که نیاز به تعیین خط مشی دارد.

- گنجاندن قوانین محلی و ملی
 - طرح روش های مورد نیاز برای اجرای خط مشی ها
- اصول بازی منصفانه: (فوق برنامه یه فرصتی هست که می توانیم این اصل ها را به دانش آموزان یاد بدهیم)

- احترام به قوانین
- احترام به داورها و تصمیمات آنان
- احترام به حریف
- مشمولیت : به هر فرد فرصت مساوی برای شرکت داده شود.
- حفظ کنترل خود در تمام مدت بازی

رفتارهای غیر ورزشی بازیکنان بد رفتار (رفتارهایی که با ارزش های تربیت بدنی همخوانی ندارند رفتارهای غیر ورزشی می نامیم آب دهن انداختن. توهین کردن و ...).

مرحله اول: آموزش دادن (مهمترین مرحله).

مرحله دوم: حمایت کردن

مرحله سوم: تادیب و منضبط کردن

مرحله چهارم: پاداش

مزاحمت ها

مزاحمت های افراد:

شامل حرف یا رفتاری است که ناخوشایند و توهین آمیز، نامطلوب و خصمانه می تواند باشد.

چگونه می توان از ایجاد مزاحمت برای شرکت کنندگان در برنامه های فوق برنامه جلوگیری نمود؟

- ارائه خط مشی های جلوگیری از مزاحمت و اطلاع رسانی لازم و توزیع بروشورهای اطلاعاتی
- تمام افراد باید دارای نشان ویژه ای باشند که نشان دهد از خط مشی های مزاحمت آگاهی کامل دارند.
- به تمام کارکنان، داوطلبان و شرکت کنندگان روش های شکایت و گزارش مزاحمت را آموزش دهید.
- تکمیل فرم آگاهی از خط مشی های ایجاد مزاحمت

توصیه هایی برای مدیران:

- ثبت مشکلات موجود و ایجاد بایگانی لازم
- ثبت تجربیات زیسته ی مدیریتی
- ایجاد پشتوانه ی قوی مدیریتی و انتقال آن به مدیران بعدی و جایگزین
- اجازه ی اظهار عقاید را بدهید
- موانع تصمیم گیری را از سر راه بردارید

- مطالعه ی مستمر روابط انسانی و آگاهی از رویدادهای بحرانی
 - توجه به مشکل نه به شخصی که با مشکل رو به روست
 - ایجاد جو حمایتی و توسعه ی فرهنگ مشارکت و بهره گیری از خرد جمعی
- راهکارهایی برای توسعه ی فعالیت های فوق برنامه ورزشی (یک هدف دراز مدت داشته باشیم و از ایده های جهانی نیز می توانیم استفاده کنیم)**

- ارتقای کمی و کیفی برنامه ها
- ایجاد فرصت های برابر در رقابت ها و برنامه ها
- نهادینه کردن برنامه های فوق برنامه
- ترغیب و تشویق دانش آموزان به شرکت در برنامه های فوق برنامه
- بستر سازی جهت ترغیب دانش آموزان به شرکت در فعالیت ها
- حمایت از کانون های ورزش
- توسعه توسعه ی فرهنگ مشارکت در اجرای فوق برنامه ها
- ایجاد وحدت رویه در سیاست گذاری برنامه های فوق برنامه آموزشی
- حمایت و مشارکت در برگزاری برنامه ها
- حمایت ویژه از دانش آموزان دختر با توجه به شرایط اجتماعی
- توسعه ی فعالیت های فوق برنامه، با تاکید بر برنامه های تربیت بدنی
- حمایت از تحقیقات در حوزه ی فعالیت های فوق برنامه و مکمل
- تقویت ارتباطات و توسعه ی همکاری سایر دستگاه ها جهت اجرای فوق برنامه
- توجه به اجرای فعالیت های فوق برنامه در برنامه های ارزیابی عملکرد مدیران
- حمایت و پشتیبانی از جشنواره ها و مسابقات
- حمایت مالی از برنامه ها و پیش بینی بودجه ی لازم

چالش های مدیریت فوق برنامه

- کمبود امکانات و زیر ساخت های لازم
- عدم تخصیص بودجه و محدودیت های مالی
- ضرورت ایجاد فرهنگ لازم به منظور توسعه ی برنامه های فوق برنامه
- پیش بینی نظام مند کنترل رفتار دانش آموزان در جریان فعالیت های برنامه
- ضرورت وجود ساختار لازم و حمایت های قانونی جهت برگزاری فعالیت ها
- ارتقا سطح فرهنگ خانواده ها در خصوص اهمیت فوق برنامه
- انجام پژوهش های میدانی در مورد فوق برنامه و تقویت

- ارائه الگوهای اجرایی مطلوب
- تکمیل قوانین و مقررات لازم جهت اجرای فعالیت های فوق برنامه
- ضرورت باورمندی و جلب حمایت مسئولین و متولیان امر
- ایجاد انگیزه و ترغیب دانش آموزان جهت شرکت در برنامه ها

ملاحظات حقوقی در برگزاری برنامه های فوق برنامه ورزشی

- فلسفه ی معلم و رویکرد حرفه ای به فعالیت های فوق برنامه و تدریس (در چهار چوب وظایف کاری در صورت ایجاد یک سانحه یا اتفاق باید جوابگو باشیم و ممکن است مرتکب جرم شویم. پس باید تمامی موارد حقوقی را در برنامه های ورزشی رعایت کنیم.
 - اخذ مجوز های لازم
 - اتخاذ تدابیر مدیریتی
 - قانون مداری و پایبندی به قانون
 - آینده نگری
 - توسعه ی دانش حقوقی
 - توسعه ی حس مسئولیت پذیری
 - آگاهی از رویه های قانونی
 - شناخت و آگاهی از شرح وظایف قانونی خود و دیگران
 - رعایت حقوق دیگران و انجام وظایف قانونی
- (بستگی به رشته و موقعیت های ورزشی پر خطر و کم خطر باید دقت و سرعت عمل دقیق تری داشته باشیم. مثلا آموزش در استخر بالطبع پر خطر هست نسبت به آموزش تنیس. یا کوهپیمایی پرخطر است نسبت به کلاس آمادگی جسمانی و ..)

پایان